

26.7.2023

Energiequelle Oy
Aleksanterinkatu 17
00101 Helsinki

Lausuntopyyntö 29.5.2023

Hirvasjärven tuulivoimahanke, Kolari, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Hanketiedot

Hankkeesta vastaava

Energiequelle Oy
Aleksanterinkatu 17
00101 Helsinki

Yhteyshenkilö: Kim Stålhandske (puh. 044 491 6751)
sähköpostiosoite: [stalhandske\(at\)energiequelle.fi](mailto:stalhandske(at)energiequelle.fi)

Yhteyshenkilö: Karl Sandgrund (puh. 044 751 7440)
sähköpostiosoite: [sandgrund\(at\)energiequelle.fi](mailto:sandgrund(at)energiequelle.fi)

YVA-konsultti

Sitowise Oy
Länsiväylä 4
40630 Jyväskylä

Yhteyshenkilö: Sini Kantola (puh. 029 170 0684)
Sähköpostiosoite: [sini.kantola\(at\)sitowise.com](mailto:sini.kantola(at)sitowise.com)

26.7.2023

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B
96101 ROVANIEMI

Yhteyshenkilö: Olli Rönkä (puh. 029 5037184)
sähköpostiosoite: olli.ronka(at)ely-keskus.fi

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Tuulivoimahanke sijoittuu Hirvasjärven alueelle, joka sijaitsee Kolarin kunnan alueella. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 27 voimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi, noin 21–27 km pitkä, 110 kV tai 220 kV voimajohto ja liityntä tapahtuu joko Fingridin verkkoon tai samassa johtokäytävässä 110 kV voimajohtolla Kittilän alueverkko Oy:n verkkoon Kittilässä. Voimajohtoja suunnitellaan Kolarin ja Kittilän kuntien sekä Rovaniemen kaupungin alueelle.

Hirvasjärven tuotantoalue sijaitsee Kolarin kunnassa, noin 40 kilometrin etäisyydellä Kolarin kuntakeskustasta koilliseen ja noin 60 kilometrin etäisyydellä Kittilän kuntakeskuksesta lounaaseen. Tuotantoalueen kokonaispinta-ala on noin 3360 ha ja maa-alueet ovat pääosin yhteismetsän sekä yksityisten maanomistajien omistuksessa. Tuotantoalueella on myös valtion omistamia maita. Suunnitellut voimajohtoreitit sijoittuvat sekä yksityisten että valtion omistamille maille.

Tuulivoimala-alueen vaihtoehdot:

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta

Vaihtoehto 1: Enintään 27 tuulivoimalaa

Vaihtoehto 2: Vähemmän kuin 27 voimalaa, vaihtoehto tarkentuu YVA-selostuksessa.

26.7.2023

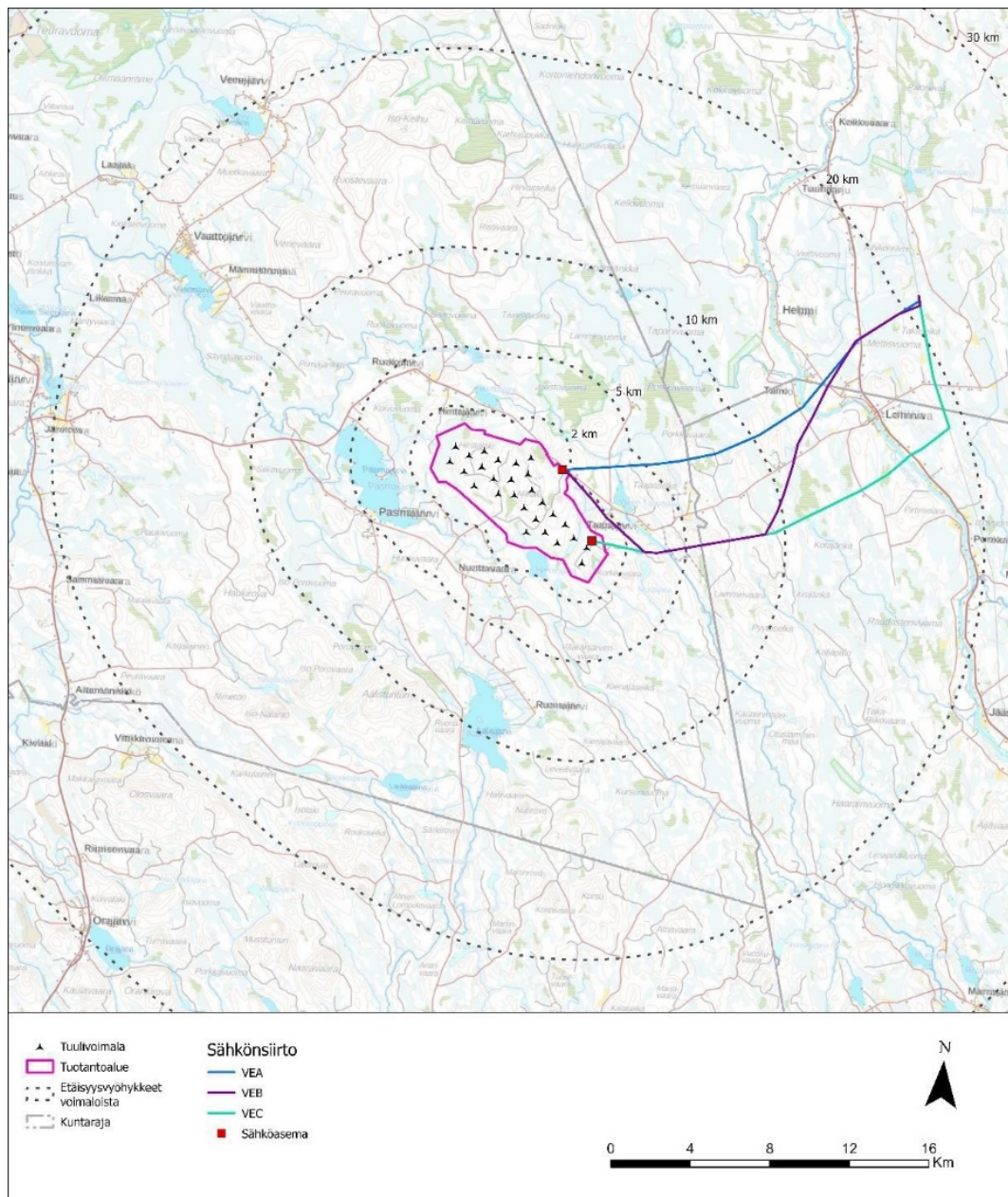
Voimajohdon vaihtoehdot:

Vaihtoehto A: Verkkoliityntä tuotantoalueesta sähköasemalta A itään uudella noin 21 km pituisella 220 kV voimajohdolla Fingridin verkkoon tai samassa johtokäytävässä 110 kV voimajohdolla Kittilän alueverkko Oy:n verkkoon.

Vaihtoehto B: Verkkoliityntä tuotantoalueesta sähköasemalta A itään uudella noin 27 km pituisella 220 kV voimajohdolla Fingridin verkkoon tai samassa johtokäytävässä 110 kV voimajohdolla Kittilän alueverkko Oy:n verkkoon.

Vaihtoehto C: Verkkoliityntä tuotantoalueesta sähköasemalta B itään uudella noin 27 km pituisella 220 kV voimajohdolla Fingridin verkkoon tai samassa johtokäytävässä 110 kV voimajohdolla Kittilän alueverkko Oy:n verkkoon.

26.7.2023

Kuva 1. Voimajohtoreittien vaihtoehdot (lähde: YVA-ohjelma).

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (5.5.2017/252) annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja

26.7.2023

osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 MW.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (3 §). Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle. Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvaus ympäristön nykytilasta, kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuinen yhteenveto. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (4 §). Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomaisen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

26.7.2023

Energiequelle Oy on 29.5.2023 toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen Hirvasjärven tuulivoimahanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Lapin ELY-keskus antaa tämän lausunnon YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeesta järjestettiin YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu 21.3.2023 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Lapin ELY-keskus, Kolarin kunta, Kittilän Kunta, Pellon kunta, Rovaniemen kaupunki, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Metsähallitus, Lapin pelastuslaitos, Paliskuntain yhdistys, Energiequelle Oy sekä Sitowise Oy. Ennakkoneuvottelun materiaali ja neuvottelumuistio on lähetetty tiedoksi ja kommentoitavaksi Lapin maakuntamuseoon.

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 7.6.–6.7.2023. Kuulutus julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla <http://www.ymparisto.fi/hirvasjarventuulivoimahankeYVA>. Kuulutus on lähetetty 6.6.2023 Kolarin ja Kittilän kuntaan ja Rovaniemen kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi Lounais-Lappi-, Kittilälehti- ja Lapin Kansa -lehdissä on julkaistu 7.6.2023 ilmoitus kuulutuksesta, jossa ilmoitettiin kuulutuksesta, arviointiohjelmasta, sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kolarin ja Kittilän kuntien sekä Rovaniemen kaupungin palvelupisteissä ja Lapin ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiohjelma on ollut nähtävillä Kittilän ja Kolarin kunnankirjastoissa sekä Rovaniemen kaupunginkirjastoissa.

26.7.2023

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 14.6.2023 klo 17–19.30 Kolarin Pasmajärven Sointulassa ja etäyhteydellä Teamsin välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 28 henkilöä sekä etäyhteydellä 9 henkilöä. Yleisötilaisuudessa kysyttiin ja kommentoitiin seuraavia seikkoja:

K: Voisitteko tarkentaa kiinteistöveron laskentaa? Siinä tulisi huomioida poistot sekä kiinteistön arvon lasku voimaloiden käyttöajan kuluessa.

V: Yhtiö maksaa kiinteistöveroa koko toiminta-ajan 30 000 €/voimala/vuosi.

Kiinteistöveron perusteena on, että kiinteistön ikääntyessä tulee kiinteistölle niin kutsuttuja ikäalennuksia, jotka pienentävät kiinteistön verotusarvoa. Mikäli kiinteistön arvo pienenee, myös kiinteistöveron määrä kunnalle laskee.

Voimalan kunnostaminen pitää voimalan arvoa yllä käyttöajan aikana.

Kiinteistövero alenee hankkeen iän myötä ja alenemisen eli kiinteistön arvon poisto on noin 3 % vuodessa.

K: Mikä Energiequellen on pisimpään toiminnassa ollut tuulivoimala-alue Suomessa?

V: Pyhäjoen kunnassa on vuosina 2019–2020 käyttöönotettu tuulivoima-alue.

K: Missä hankkeessa tuotettava sähkö kulutetaan, liittyykö sähkönsiirto hankkeeseen?

V: Kyllä, hankkeeseen liittyy sähkönsiirto. Sähkönsiirto toteutetaan kartalla esitetyltä sähköasemalta tuotantoalueesta idän suuntaan merkittynä violetilla viivalla kartalla. Sähkönsiirto varmistuu suunnittelun aikana. Toinen vaihtoehtoinen reitti on vihreällä merkitty ja kolmas vaihtoehto on oranssin ja vihreän yhdistelmä. Sähkö siirretään ilmajohtoa pitkin alueelliselle sähköasemalle (viitattiin YVA-ohjelmaan).

K: Onko sähkönsiirtoa nähtävillä esityksissä?

V: Sähkönsiirto esitetään ja käydään läpi tämän esityksessä.

K: Hyödynnetäänkö Hirvasjärven kaavoituksessa YVA-menettelyä varten tehtyjä selvityksiä?

26.7.2023

V: Kyllä, YVA-menettelyn selvityksiä hyödynnetään. YVA-raportti on tärkeä kaavoituksessa.

K: Milloin kaavoituksesta on tehty päätöksiä ja milloin kaavoitus on aloitettu?

V: Kunnanhallitus on tehnyt vireilletulopäätöksen keväällä, mutta sitä ei ole vielä kuulutettu.

K: Eli kaavoitusmenettely ei ole silloin vielä valmiina?

V: Tämä on tämän hetkinen vielä hieman epävarma tieton kaavoitusmenettelyn tilanteesta.

K: Onko sähkönsiirron osalta jo neuvoteltu alueverkon ja Fingridin kanssa liittymispisteistä?

V: Minulla ei ole tarkkaa tietoa neuvottelujen tilanteesta, mutta molemmista vaihtoehdoista on käyty neuvotteluja.

K: Voivatko liittymispisteet olla jossain muuallakin?

V: Tässä vaiheessa suunnittelua liittymispisteet ovat kartassa esitetyt.

K: Toteutuuko hanke, mikäli liittymispisteet eivät toteudu?

V: Esitetyt liittymispisteet ovat ne, joista on keskusteltu.

K: Onko liittymispisteistä vielä sovittu?

V: Sopimukset voidaan tehdä vasta, kun rakennusluvut ovat olemassa. Liityntämahdollisuus esitettyihin liityntäpisteisiin on olemassa, mutta sopimukset laaditaan myöhemmin. Sähköverkkoyhtiöt eivät halua jättää roikkumaan itselleen sopimuksia. Sopimukset tehdään, kun hanke on toteutumassa.

K: Tuleeko voimajohdon johtokäytävistä vielä myöhemmin tarkempia tietoja?

V: Nämä esitetään tarkemmin myöhemmin esityksen aikana.

26.7.2023

K: Voiko voimajohtojen tieltä pakkolunastaa maata, jos joku ei halua vapaaehtoisesti sopimuksia tehdä maistaan?

V: Kyllä, mikäli maanomistajien kanssa ei päästä sopimukseen, voidaan hakea pakkolunastusmenetelmää.

Puheenjohtaja täsmensi, että voidaan hakea lunastuslain mukaista pakkolunastusta.

K: Mikä on sähkönsiirtolinjojen leveys?

V: Sähkönsiirtolinjan leveys on 18 metriä kumpaankin suuntaan 220 kV:n ja 13 metriä kumpaankin suuntaan 110 kV:n linjalla. Reunavyöhykkeet sekä 220 kV:n että 110 kV:n linjalla on 10 metriä kummallakin puolella. Reunavyöhykkeellä viistetään puustoa sen verran, etteivät puut ole kaatumispituisia. Eli 220 kV:n linjan vaikutusalue on 56 metriä kokonaisuudessaan ml. reunavyöhykkeet, ja vastaava vaikutusalue 110 kV:n linjalla on 46 m ml. reunavyöhykkeet.

K: Kuinka leveä johtokäytävä on kohdassa, jossa sähkönsiirtolinja kulkee olemassa olevan johtokäytävän vieressä?

V: Johtoaukea 110 kV:n johtokäytävässä on aina 26 metriä ja 220 kV:n johtokäytävässä 36 metriä. Mikäli toinen linja kulkee vieressä, vain toiselle puolelle tulee reunavyöhyke.

K: Mitä tarkoittaa kartassa käsitteet 2, 5 ja 10?

V: Kartassa on esitetty etäisyyksien hahmottamisen helpottamiseksi katkoviivalla etäisyydet.

K: Minkälaisia vaikutuksia hankkeella on?

V: Tällä hetkellä YVA-menettelyssä ollaan ohjelmavaiheessa, jossa esitetään, miten vaikutuksia tullaan arvioimaan. Myöhemmin alkavassa selostusvaiheessa esitetään vaikutukset.

K: Onko Nuottavaaran kylä jäänyt merkitsemättä asutusta kuvaavalle kartalle?

26.7.2023

V: Kartalle on nostettu esille suurimmat asutuskeskittymät, mutta Nuottavaara voidaan nostaa kartalle paremmin esille YVA-selostusvaiheessa ja tuoda se myös paremmin esille kartan selityksen yhteydessä.

K: Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava on kuulutettu. Onko kaava käsitelty jo loppuun?

V: Se on voimassa oleva maakuntakaava.

K: Selvitetäänkö hankkeen välkevaikutusten laajuutta ja onko siitä saatavilla havainnekuva? Suunnitellut voimalat ovat korkeita, joten välkevaikutus ulottuu todennäköisesti melko laajalle.

V: Tässä esityksessä käsitellään myöhemmin välkevaikutuksista. Lisäksi paikan päällä on välkekartta tulostettuna.

K: Onko jo selvitetty tai tulee selvittäväksi linnustovaikutuksissa muuttolintujen muuttosuunta?

V: Muuttolinnustoselvitys tehdään hankkeessa ja tätä esitellään myöhemmin esityksessä.

K: Esityksessä mainittiin sääksen pesä 3 km etäisyydellä alueesta. Miten te ajattelitte pesän säilyttää ja huolehtia, ettei sääksi säikähdä myllyjen ääniä?

V: Sääksen pesä tulee ehdottomasti jättää koskemattomaksi ja sille pitää jättää lintudirektiivin ja Suomen lain mukainen alue siten, että pesä ei vaarannu. Tämä on asia, joka huomioidaan ja tarkastetaan. Selvitysten kautta asia otetaan huomioon. Isot petolinnut ovat myös meille tärkeitä.

K: Ropelleista irtoaa huomattava määrä per mylly epoksipölyä, joka sisältää yhdisteitä, jotka säilyvät maastossa pitkään. Onko tästä tehty selvitystä?

V: Kungliga Tekniska högskolanissa tehdyn tutkimuksen mukaan myllyistä irtoavan mikromuovin määrä vuosittain on noin 150 g per voimala. Vertailuna yhdestä henkilöautosta irtoaa noin 1,1 kg mikromuovia, mikä on enemmän kuin kuusinkertainen määrä tuulivoimalaan verrattuna.

26.7.2023

K: Infraäänten vaikutusalue on yli 10 km. Miten infraääniä tullaan selvittämään?

V: Matalataajuisista äänistä kerrotaan esityksessä myöhemmin.

K: Mikä on myllyjen etäisyys toisistaan?

V: Pääsääntöisesti etäisyys on neljä kertaa roottorin halkaisija. Etäisyys johtuu siitä, että edessä olevan voimalan pyörimisestä aiheutuvan turbulenssin pitää heikentyä riittävästi ennen seuraavan voimalan roottoria. Syynä on jättöpyörre, joka lavoista aiheutuu. Tämä peukalosääntö etäisyyksistä johtuu siis teknisistä syistä. Mikäli myllyjä halutaan sijoittaa lähemmäs toisiaan, voidaan tästä tehdä mallinnuksia.

K: Onko myllyjen välinen etäisyys noin 800 metriä?

V: Se on suuruusluokka myllyjen välillä, joka on teknisesti hyvä etäisyys. Muita asioita, jotka vaikuttavat valittaviin etäisyyksiin ovat mm. pääasiallinen tuulensuunta alueella, jossa etäisyys on merkittävämpi kuin sivutuulen suunnassa. Sivutuulella voimalla aiheuttaa viereiselle tuulivoimalalle jättöpyörteestä vaikutuksia. Eli tähän vaikuttaa tuulivoimalatekniset syyt.

K: Pysäytetäänkö myllyt yön ajaksi?

V: Voimalat toimivat vuorokauden ympäri, mikäli tuulee ja mikäli mitään teknistä syytä sen pysäyttämiseksi ei ole. Eli ei pysäytetä yön ajaksi, eikä pysäytetä käytännössä voimaloita tällaisissa vuorokausivaihteluissa. Asia, jonka yhteydessä on pohdittu mahdollisuutta voimaloiden pysäyttämiseksi silloin, jos varjovälke aika ylittää kahdeksan tunnin vuotuisen määrän. Käytännössä kuitenkin vain tuulen puute tai tekninen syy rajoittavat voimalan käyttöä.

K: Kuinka paljon hiilinielu vähenee alueella, kun puustoa kaadetaan teiden ja myllyjen tieltä?

V: YVA-selostusvaiheessa tehdään hankkeelle ilmastolaskennat, joissa huomioidaan hankkeen vuoksi kaadetun metsän vaikutus.

K: Estääkö tämä hanke uusien rakennusten rakennuslupien saamista ja mikäli estää niin millä rajauksella?

26.7.2023

V: 40 dB:n meluvyöhykkeen sisäpuolelle ei saa rakentaa uusia asuin- tai lomarakennuksia. Tämä on juridisesti merkittävä raja. Käytännössä kaava-alue rajataan siten, että se suunnilleen kattaa 40 dB:n meluvyöhykkeen ja kaavaan tulee määräys, että asuin- tai lomarakennuksia ei saa toteuttaa kaava-alueessa osoitetulle maa- ja metsätalousalueelle.

K: Mikä on kaava-alueen raja?

V: Melukartasta katsottuna harmaan ja sinisen alueen raja kuvaa 40 dB:n rajaa. Siniselle vyöhykkeelle ja siitä sisemmälle mentäessä ei saa rakentaa asuin- tai lomarakennuksia.

K: Onko melukartalla esitetty alue kaavoitettava alue?

V: Melumallinnukset tulee kaavassa huomioida ja kaavamääräyksissä tulee mainita, minkä alueen sisälle ei saa rakentaa.

K: Mistä melumallinnuksissakin tutkittava melu on peräisin?

V: Voimaloissa on kaksi äänen aiheuttajaa. Ensimmäisen aiheuttaa tuulivoimalan koneisto ja laitteisto tuulivoimalan konehuoneistossa. Toinen osa on voimalaitosten roottoreiden pyörimisestä aiheutuva ääni, jota voidaan kuvata huminana. Näiden kahden äänen yhteisvoimakkuuden täytyy olla alle 40 dB:liä. Meluselvityksessä mallinnettavalla tuulivoimalatyypillä voimalan juurella äänen voimakkuus on 106,9 dB. Kun äänilähteestä mennään kauemmaksi, äänen voimakkuus pienenee.

K: Onko voimalan korkeudella vaikutusta ääneen?

V: Voimalan koko ja korkeus tietyllä tapaa vaikuttavat ääneen. Isommassa voimalassa on hieman isompi äänitaso, mikä johtaa siihen, että 40 dB:n raja on kauempana.

K: Missä (melu)mittaukset on tehty?

V: Tässä on käytetty voimalan valmistajan mittaamia tietoja siitä, paljonko voimalan konehuone pitää ääntä. Nämä mittaukset liittyvät voimalan sertifiointiin liittyviin asioihin. Voimalan siipien pitämät äänet on mallivoimalaitoksilla mitattuja. Äänitason mallinnus perustuu fysiikkaan ja fysikaalisiin ilmiöihin äänen kulkemiseen ilmassa. Joissakin

26.7.2023

tapauksissa valmistuneista voimaloista käydään tekemässä melumittauksia, joilla varmistutaan saavutettavan äänitasot, joista on sovittu.

K: Mikä etäisyys Pasmajärvelle on rakennusrajasta?

V: Kartalta arvioiden etäisyys on noin 2 km.

K: Onko 40 db:n raja vuoden keskimääräinen vai huippu tilanteessa, kun säät ja tuulet vaihtelevat?

V: Mallinnus tehdään ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti ja mallinnuksessa oletetaan tuulen olevan myötätuuli 8 m/s, jolloin malli kuvastaa tavallaan maksimimelua joka suuntaan 8 m/s tuulella. Malli antaa kaikista pisimmälle ulottuvan melun joka suuntaan. Käytännössä kun tuulee tietyistä suunnista, melu leviää tuulen alapuolelle mallin mukaisesti ja tuulen yläpuolella meluvyöhyke on todellisuudessa mallia suppeampi. Melumallinnus näyttää pahimman tilanteen joka suuntaan.

K: Infraäänit ovat matalia ääniä, joita ihmisäni ei kuule ja infraäänit ovat pahimmillaan yöaikaan. Tanskassa yöaikaan pysäytettävien tuulimyllyjen vaikutuksesta infraäänit loppuvat ja asia kiinnostaa, koska suurin osa asutuksesta sijaitsee 10 km säteellä hankkeesta. Kuinka infraääniin liittyvä selvitys tehdään?

V: Infraäänit ovat niin matalia ääniä, ettei ihminen niitä kuule. Infraäänien äänen paine ei ole sen suurempi kuin tavallisen ihmisäänen osuus. Äänen paine esimerkiksi kilometrin etäisyydellä on hyvin alhainen. Ne eivät sen enempää voi vaikuttaa ihmisten häiriintymiseen. Tutkimusten mukaan ihmiset eivät häiriinny ollenkaan tuon äänen paineen tasoisesta infraäänestä, koska ihminen ei niitä pysty havaitsemaan. Todettakoon, että infraäänien pystyy havaitsemaan, mikäli se on hyvin korkea äänenpaine taso. Esimerkki tällaisesta on ajaa autolla ikkunat auki 100 km/h vauhdilla, jolloin voi vartalossaan kokea infraäänien aiheuttamaa tärinää. Tätä äänenpainetasoa vastaavaa ei tuulivoimaloista lähde. Infraääni ei ulotu sen kauemmas kuin muukaan melu, eikä ihminen pysty havaitsemaan infraääntä näillä äänenpainetasoilla, mitä tuulivoimat aiheuttavat. Valtioneuvosto on teettänyt tutkimuksen, joissa VTT, THL ja yliopistot ovat olleet mukana ja tutkimuksen mukaan ei ole pystytty todentamaan, että

26.7.2023

ihminen pystyisi havaitsemaan, sillä äänenpainetasolla olevaa infraääntä, mitä tuulivoimaloista lähtee.

K: Onko tutkittu, miten infraäänit vaikuttavat eläimiin ja luontoon?

V: Vaikka eläimet kuulisivat ihmistä matalampia taajuuksia, äänet eivät kuulu voimakkaampina. Ei ole pystytty havaitsemaan, että eläimet reagoisivat tuulivoimaloiden tuottaman äänenpainetason infraääneen. On tehty tutkimuksia, joissa eläimiä on altistettu todella voimakkaalle infraäänelle. Tutkimuksissa on altistettu rottia 120 dB:n ja 140 dB:n infraäänelle. Näitä ääniä voidaan verrata hornet-hävittäjistä lähtevään ääneen, kun ne lähtevät ilmaan. Kolmen viikon altistus tällaiselle äänenpaineelle sairastutti rotat.

K: Jos tuulivoimalan lapoihin tai johonkin muuhun osaan kertyy jäätä, miten pitkälle putoava jää voi lentää tuulivoimalasta?

V: Lähtökohtaisesti jää putoaa lavan alle. Jäätymistä tapahtuu silloin, kun lavat ovat paikallaan. Mikäli tuuli yltyy, lavat lähtevät liikkeelle. Tällä hetkellä käsitys on, että 300 metriä on ehdoton maksimi ja sen pidemmälle jää ei lennä. Lähtökohtaisesti kuitenkin lavan alla tai sen välittömässä läheisyydessä ei kannata kulkea, jos voimalassa on jäätämistilanne. Asiaa on kansainvälisesti tutkittu, mutta ei ole mitään tarkkaa tiedossa olevaa maksimietäisyyttä, mihin saakka jää olisi tuulivoimalalta lentänyt.

Suomessa VTT on ollut mukana tutkimassa asiaa. Pääsääntöisesti jää tippuu lapojen alle. Tuulivoimalat pysäytetään, mikäli jäätä on kertynyt paljon. Painon lisääntyminen ei tee hyvää voimalallekaan.

Toinen asia, miksi voimala voidaan joutua pysäyttämään, on silloin kun jäästä aiheutuu värinää roottorin lapaan ja silloin voimalaitoksen oma järjestelmä pysäyttää laitoksen turvallisuussyistä.

K: Niillä korkeuksilla jäätä tulee takuuvarmasti.

V: Jäätymistä tulee mm. silloin kun roottori koskee pilveen, jolloin pieni määrä kosteutta joka kierroksella tarttuu lapaan ja aiheuttaa jäätämistä. Selvä on, että tällaisia tilanteita talven aikana tulee, eikä ole mitenkään poikkeuksellista näillä leveyksillä.

26.7.2023

Verrattaessa muiden hankkeiden selvityksiin, pidän melko todennäköisenä, että hankkeessa teetetään tutkimukset jäätävistä tilanteista eli tutkitaan kuinka monta tuntia vuodessa jäätämistä tulee olemaan.

K: Miksi kaikki sähkönsiirtoreittivaihtoehdot suutautuvat tuotantoalueesta itään?

V: Linjojen valinnoissa poronhoitoon liittyvät seikat ovat huomioita. Samoin luontoarvoiltaan merkittävät kohteet pyritään välttämään.

Länteen päin menevät sähkönsiirtoreittivaihtoehdot vaativat Fingridin verkon vahvistamista ja tähän on arvioitu hankkeen kannalta menevän liikaa aikaa.

Lännessä on vain Torniolaakson 110 kV:n alueverkko, jonka verkko on täynnä.

Tällä hetkellä esimerkiksi Pohjanmaalla jotkut hankkeet joutuvat odottamaan kymmeniä vuosia, ennen kuin kantaverkko alueella vahvistuu. Tämä vaikuttaa siihen, että olemassa oleviin liittymäpisteisiin halutaan kiinni.

K: Mikäli maksimaalinen VE1 toteutuisi, riittääkö 100 kV jännite tehon siirtämiseen?

V: Tämän hetken arvion mukaan kyllä.

K: Miksi tekisitte isomman ja kalliimman 220 kV:n voimajohtohankkeen?

V: Se on silloin samaa jänniteluokkaa, kuin mitä vastaanottavassa päässä olisi. Lisäksi korkeammassa jännitteessä sähkön häviöt ovat pienemmät.

K: Kuljetetaanko kaikki myllyjen osat myös Lohinivan kautta?

V: YVA-ohjelman alustavan suunnitelman mukaan kuljetukset eivät kulkisi Lohinivan kautta. Korostan, että tämä on YVA-ohjelmassa esitetty arvio ja tätä vielä selvitetään.

K: Miten sähköasemien kuljetus tullaan järjestämään?

V: Käsittääkseni kaikki tuulivoimalahankkeeseen liittyvät osat kuljetettaisiin samaa reittiä pitkin.

Käytännössä sähköasemat kuljetetaan samoja reittejä pitkin kuin tuulivoimaloiden osat.

26.7.2023

K: Tulisiko liittymispisteelle kanta-/alueverkon alueelle painavia osia kytkinkentälle?

V: Fingrid vastaa liityntäpisteestä. Lähtöpäässä painavia osia ovat muuntajat, jotka ovat isoja painaen kymmeniä tonneja per kappale. Samoin myös voimaloiden osat, jotka painavat satoja tonneja.

K: Oletteko sitä mieltä, että kytkinkentän tai liityntäpisteen rakentamistarve ei johdu tästä hankkeesta ja sen vaikutuksia ei arvioida tässä hankkeessa?

V: Ei arvioida.

K: Mitä kautta kuljetukset oli tarkoitus järjestää?

V: VT21 kautta

K: Voimaloiden suurin osa on ropelli. Kuinka leveän aukon/vapaa-alueen ropelli tarvitsee kuljetuksessa?

V: En pysty tässä vaiheessa arvioimaan.

Se esitetään YVA-selostuksessa.

K: Tuulet ovat voimistuneet viima aikoina myös Kolarin alueella puuskittaisiksi myrskytuuliksi. Miten tuulivoimalat pysyvät ehjinä?

V: Voimalat lähtevät pyörimään 3-6 m/s tuulella ja 12-18 m/s tuuli on tuotannon kannalta paras alue. Kun tuulen nopeus yltyy reilusti yli 20 m/s, voimalan siivet kääntyvät tuulta vasten, mikä hidastaa vauhtia. Tällöin siivet tavallaan veltostuvat ja siirtävät itsensä turva-asentoon, jotta lapaan osuva tuuli osuukin lavan otsaan. Käytännössä voimalat suojaavat itse itseään myrskyiltä. Siivet ja lavat ohjaavat itse itseään mahdollistaakseen mahdollisimman hyvän voiman tuulesta.

K: Onko teidän emoyhtiönne tuulivoimaloista irronnut osia?

V: Suomessakin muilla toimijoilla on ollut tilanteita, joissa voimaloista on osia, esimerkiksi lapoja, irronnut. Suhteuttamalla Suomen voimalamäärään, ovat nämä tapahtumat prosentuaalisesti hyvin pieni osuus. On mahdollista voimalan vaihdelaatikon vaurioituessa, että se lähtee holtittomasti pyörimään. Internetissä on esillä videoita,

26.7.2023

joissa voimalan lapa osuu pylvääseen ja se on kaatunut. Todennäköisyys tällaiselle tapahtumalle on kuitenkin pienempi kuin auto-onnettomuuden. Mahdolliset irtoavat osat putoavat alas lähelle voimalaa. Voimaloiden turvaseikkoihin suhtaudutaan erittäin vakavasti. Tällaisissa tilanteissa voidaan voimaloiden lavat kääntää vastasuuntaan ja voimaloissa olevalla levyjarrulla, joka on samanlainen kuin autoissa, voidaan jarruttaa roottorin pyörimistä. Käytännössä on monia seikkoja, joilla toimintaa turvataan. Kukaan ei halua, että monen miljoonan euron voimalaitos jostain syystä hajoaisi. Voimalavalmistajat ja -toimijat haluavat varmistaa voimaloiden pitkän ja hyvän toiminnan.

K: Onko voimaloissa pakko olla lapoja, sillä eri mallisia voimaloita (esim. spiraali) on olemassa?

V: Kotikäyttöön löytyy erilaisia tekniikoita, mutta kolmelavallinen tyyppi on todettu yksinkertaisimmaksi, tehokkaimmaksi ja huollosta kaikista varmimmaksi. Mitä pidempi lapa on, sitä suurempi momentti siihen tulee ja sitä enemmän se saa voimaa pyörimiseen. Tällaisessa mittakaavassa tekninen kehitys on johtanut voimalat tämän tyyppisiin rakenteisiin.

K: Mikä teidän tämän hetken tieto on voimaloiden uudelleen käytöstä käyttöiän päätyttyä?

V: Voimalassa on voimalakoosta riippuen 6–8 tonnia kuparia, joka otetaan muuntajista talteen. Vaihdelaatikoissa on kymmeniä tonneja rautaa, joka myös uusiokäytetään, samoin teräksinen satoja tonneja painavat voimalan torni. Voimalassa on noin 1,5 miljoonaa tonnia painoa ja tästä metalli- ja elektroniikkaosat ovat kierrätettäviä nykyisten kierrätystapojen mukaisestikin. Tällä hetkellä voimaloista suurin osa on kierrätettävissä.

K: Oletteko rakentaneet näin korkeita myllyjä?

V: Voimaloiden koko kasvaa jatkuvasti. Energiequelle ei ole rakentanut näin suuria voimaloita aiemmin. Tällä hetkellä suurimmat sisämaahan rakennetut voimalat ovat halkaisijaltaan 172 m, mutta viisi vuotta sitten ne olivat halkaisijaltaan 149 m. Oletusarvo on, että niiden koko kasvaa edelleen. Merivoimalat ovat jopa 18 MW voimaloita eli merivoimaan verrattuna ollaan vielä kaukana niiden kokoluokasta. Voimaloista

26.7.2023

kehitetään jatkuvasti isompia ja 5–6 suurta valmistajaa kilpailevat, kuka rakentaa sopivimmat, tehokkaimmat ja taloudelliset voimalat.

K: Onko näin isojen voimaloiden jään muodostumisesta kokemuksia?

V: Jään muodostuminen on odotettavaa. Siipiin voidaan asentaa sähkövastukset, joilla lavat saadaan sulatettua. Olemassa on erilaisia tekniikoita, joilla jään muodostumista pyritään hallitsemaan. Mikäli jäätä on paljon, voimalat joudutaan pysäyttämään.

K: Millainen perusta tuulivoimalalle tehdään, kuinka suuri se on ja jääkö se maahan tuulivoimalan tullessa käyttöikänsä päähän?

V: Yleensä tämän kokoluokan voimaloille alusta on 35–40 metriä halkaisijaltaan raudoitettu betonista tehty "kakku", joka on muodoltaan kuin lautanen nurinpäin. Alustassa on raudoitusta 500–700 tonnia ja vastaavasti betonia. Perustusta ei poisteta maasta, se on materiaaliltaan kuin kalkkikivi.

K: Onko kivi samanlaista materiaalia, jonka tavallinen rakentaja joutuu viedä vaarallisten aineiden keräyspisteeseen tai vastaavaan, eikä voi jättää omalle tontilleen tai soraomonttuun?

V: Tämän hetken ohjeistusten mukaan tuulivoimalan perustukset voidaan jättää maastoon ja suojata ne maakerroksella.

K: Olisiko mahdollista saada ilmakuva, josta hahmottaisi alueet, joita tullaan kaivamaan ja josta tullaan kaatamaan puita?

V: Erilaisista tuulivoimahankkeista on olemassa satelliittikuvia. Etenkin Pohjanmaan hankkeista näkee hyvin, kuinka tiestö ja nostoalueet alueelle kohdistuu. Mikäli esitätte pyynnön mielipiteenä tällaisen kartan tekemisestä, mielipide harkitaan ja käsitellään YVA-ohjelma vaiheessa. Mikäli tällaisia toiveita on, ne kannattaa esittää. Viranomaisten kanssa keskustellaan, mitkä ehdotuksista katsotaan tarpeelliseksi tehdä ja mitkä voidaan laskennallisesti toteuttaa muuten.

K: Tuulivoimaloiden rakentamisessa käytetään paljon arvokkaita materiaaleja. Onko teillä tehty turvallisuussuunnitelma alueesta?

26.7.2023

V: Ennen kuin voimalasta saadaan materiaalia irti, poliisit ovat jo paikalla. Voimaloita valvotaan vuorokauden ympäri vuoden jokaisena päivänä ja ne ovat jatkuvassa valvonnassa.

K: Miten lavat kierrätetään?

V: Lavat on viime aikoina kierrätetty betonin klinkkerin raaka-aineeksi. Lapojen kierrätysaste tällä hetkellä on 100 %.

K: Mitä ainetta lapa on?

V: Puuta, lasikuitua ja maalia sekä maadoitusjohtoja, jotka ovat kuparia. Käytännössä lapoja voi verrata materiaaliltaan lasikuituveneeseen.

K: Mikäli vakuudet eivät riitä, jäävätkö kustannukset kunnan vastuulle?

V: Voimalat sisältävät paljon arvokkaita metalleja, joista saadaan tarvittaessa lisärahoitusta purkukustannuksiin. Voimaloille asetetaan kuitenkin sopimuksen mukainen vakuus. Varsinkin vastuullisilla tuulivoimatoimijoilla, kuten meillä, vakuus on sopimuksessa kuvattuna ja kirjattuna.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi 7.6.2023 lausunnot seuraavilta tahoilta:

Kolarin kunta, Kolarin rakennusvalvontaviranomainen, Kittilän kunta, Kittilän rakennusvalvontaviranomainen, Kittilän terveydensuojeluviranomainen, Kittilän ympäristönsuojeluviranomainen, Rovaniemen kaupunki, Rovaniemen rakennusvalvontaviranomainen, Rovaniemen terveydensuojeluviranomainen, Rovaniemen ympäristönsuojeluviranomainen, Pellon kunta, Lapin aluehallintovirasto, Metsähallituksen luontopalvelut, Metsähallitus, Lapin liitto, Lapin pelastuslaitos, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus, Väylävirasto, Maanmittauslaitos, Kolarin paliskunta, Jääskön paliskunta, Alakylän paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Lapin maakuntamuseo, Tornionlaakson museo, Fingrid Oyj, Kittilän Alueverkko Oy, Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Ilmatieteen laitos, Suomen metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys

26.7.2023

Lappi, MTK-Lappi, Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry, Kehittyvä Sieppijärvi ry, Nuottavaaran kyläyhdistys ry, Pasmajärven maa- ja kotitalousseura ry, Vaattojärven kyläyhdistys ry, Venejärvenkylän kyläyhdistys ry, Lohinivan kyläyhdistys ry, Kinisjärven kyläyhdistys ry, Kolarin riistanhoitoyhdistys, Tunturi-Lapin valjakkourheilijat ry, Järvikylien erä ry, Suomen Erillisverkot Oy, Cinia Group Oy, DNA Oyj, Digita Networks Oyj, Edzcom, Elenia, Elisa Oyj ja TeliaSonera Finland Oyj.

Lisäksi lausuntopyyntö annettiin tiedoksi Energiequelle Oy:lle.

YVA-ohjelmasta annettiin yhteensä 19 lausuntoa ja 19 mielipidettä viranomaisilta, yhdistyksiltä ja yksityishenkilöiltä. Kaikki lausunnot ja mielipiteet toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Lapin ELY-keskus säilyttää alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Seuraavassa on esitetty yhteenveto kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenveto lausunnoista

Kolarin kunta toteaa lausunnossaan, että kunnan näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa on kattavasti, selkeästi ja loogisesti koottuna sekä esitettynä YVA-ohjelmalta vaadittavat kuvaukset ja tiedot.

Kittilän rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomainen tuo lausunnossaan esille, että tuulivoimaloiden sijoittelun suunnittelussa tulee minimoida kaukomaisemaan kohdistuvat näkymähaitat (maisemakuva, valoteho ja valojen välke) ja sähkönsiirtolinjojen sijoittelussa tulee huomioida olemassa olevien johtokäytävien hyödyntäminen.

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunnan lausunto koskee Rovaniemen kaupungin ja Kolarin kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaista sekä Rovaniemen kaupunkia ja Rovaniemen rakennusvalvontaviranomaista.

Ympäristölautakunta toteaa, että hankkeen yleiskuvaus sekä alueen luonnonolojen ja ihmisten vaikutukset on kuvattu YVA-ohjelmassa laajalti, selkeästi ja loogisesti. Vaihtoehtojen määrää voi pitää riittävänä ja realistisena. Ympäristövaikutusten suuruusluokkaa ja merkittävyyttä käsittelevää kappaletta voisi esittää yksinkertaisemmin

26.7.2023

ja perusteellisemmin. Taulukossa II esitetty työjärjestys on oikea ja ympäristövaikutusten kattavuutta voidaan pitää vakiintuneen menettelyn mukaisena YVA-ohjelmavaiheessa. YVA-ohjelmassa on myönteistä, että siinä on kiinnitetty huomiota voimajohtojen aiheuttamaan sähkö- ja magneettikenttään, meluvaikutuksiin ja valo-olosuhteisiin eli tuulivoimaloiden heittämään varjoon.

YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota alueen lähi- ja kaukomaisemaan kohdistuviin vaikutuksiin eri vuodenaikoina ja valaistusolosuhteissa. Maisemavaikutuksia voisi esittää myös viistokuvana. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin hahmottamista selkeyttäisi, jos poronhoidon kannalta tärkeät asiat eroteltaisiin useammalle kartalle. Arviointiselostuksessa on huomioitava tuulivoimaloiden ja rakennettavan tieverkon vaikutus alueen metsästykseseen ja muuhun virkistyskäyttöön. Kokonaisuutena YVA-ohjelma huomioi ympäristövaikutukset laajalti ja kattavasti. YVA-selostusvaiheessa on selvitettävä tarkoin ympäristövaikutukset myös paikallisten asukkaiden näkökannalta.

Lapin liiton lausunnossa on tuotu esille hanketta koskevien Tunturi-Lapin maakuntakaavan sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Lapin liiton teettämässä tuulivoimaselvityksessä vuodelta 2022 Hirvasjärven hankealue ei noussut esille. Hirvasjärven hankealuetta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinnän mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa on tuotu esille hanketta koskevat maakuntakaavat sekä niiden määräykset ja merkinnät. Arviointiohjelmaa tulisi kuitenkin täydentää soveltuvien osin koko maakuntakaava-aluetta koskevien suunnittelumääräyksien osalta. Lisäksi tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavojen ratkaisuihin tulee arvioida. Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa

26.7.2023

tulee kiinnittää huomiota hankealueen läheisiin suojelu- ja virkistysalueisiin, poronhoitoon sekä kyliin suuntautuviin maisemavaikutuksiin. Esitetty YVA-ohjelma antaa hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle.

Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Rovaniemen kaupungin ja Kittilän kunnan alueiden osalta. YVA-ohjelmassa on tunnistettu hankkeesta arkeologiselle kulttuuriperinnölle mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset. Kuvatut toimenpiteet arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ovat riittävät. Lapin maakuntamuseo muistuttaa, että arkeologisten inventointien raportti tulee sen valmistuttua toimittaa tarkastettavaksi Lapin maakuntamuseolle. YVA-ohjelmassa on tunnistettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt ja niihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin suunnitelmaa voidaan pitää Lapin maakuntamuseon rakennetun kulttuuriympäristön toiminta-aluetta koskevalta osalta asianmukaisena ja riittävänä.

Tornionlaakson museo lausuu hankkeesta Kolarin kunnan osalta ja toteaa, että YVA-ohjelmassa esitetty maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa pääosin asianmukaiselta. Havainnekuvia, valokuvasovitteita ja karttatarkasteluja on syytä laatia mieluummin enemmän kuin vähemmän. Arvioinnissa ja havainnollistamisessa tulee tuoda esiin sekä päiväaikainen että yöaikainen vaikutus maisemaan. Tornionlaakson museo muistuttaa, että metsän näkymiä estävä vaikutus ei tuulivoimalahankkeen elinkaaren aikana ole pysyvä alueella, jossa suurin osa metsistä on talousmetsiä. Tämä tulee huomioida ja tuoda esiin näkyvyysaluetarkasteluissa. Museon näkemyksen mukaan Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan ympäristövaikutusten arvioinnissa keskeisiä ovat maisemalliset yhteisvaikutukset muiden lähialueelle suunniteltujen muiden maankäytön hankkeiden kanssa. Maisema- ja näkymäanalyysissä tulee tuoda esiin kaikki lähialueen suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet ja arvioida hankkeiden yhteisvaikutukset. Tornionlaakson museo toteaa, ettei vaikutuksia voi tarkastella pelkästään hankekohtaisesti, vaan kertautuvat yhteisvaikutukset tulee tunnistaa ja tuoda esiin. Maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvaan arviointiin tulee kuulua myös suunnitelma epävarmuustekijöiden ja haitallisten vaikutusten osalta.

26.7.2023

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet on tunnistettu hankkeen vaikutusalueella (30 km). Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan arvioinnissa tulee käyttää Ympäristöministeriön Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaassa (2016) annettuja maksimietäisyyksiä (0-25/35km). Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta tulee lähteenä käyttää Länsi-Lapin maakuntakaavan ja sen selvitysten lisäksi myös Lapin merkittävien maisema-alueiden inventointia. Inventoinnissa tarkennettu Lapin maisemamaakuntajako tulee huomioida nykytilan kuvauksessa. Myös Lapin perinnemaisemien eli perinnebiotooppien inventointien päivitys on käynnissä, jonka tilanne hankkeeseen liittyen on syytä tarkistaa Lapin ELY-keskuksesta. Tornionlaakson museo muistuttaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää ja tunnistaa myös tiedossa olevat paikallisesti merkittävät arvoalueet ja kohteet, joita on osoitettu muun muassa Pasmajärven ranta-asemakaavoissa ja Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeessa (2006-07).

Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on tunnistettu ja kuvattu asianmukaisesti ja riittävästi YVA-ohjelmassa. Tornionlaakson museo muistuttaa, että investointiraportti tulee toimittaa heti sen valmistuttua inventoinnin tarkastajana toimivalle Tornionlaakson museolle. Lisäksi museo huomauttaa, että arviointiohjelmassa puhutaan merialueesta ja merituulivoimaloista ja toteaa, että ohjelman laatimisen yhteydessä on syytä tarkistaa ja korjata muista ohjelmista kopioidut kohdat.

Väylävirasto esittää lausunnossaan, että liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue väylän keskeltä lukien.

Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvuissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. YVA-ohjelmassa on esitetty todennäköinen kuljetusreitti Ajoksesta valtatielle 4 ja sitä pitkin Tervolaan ja Tervolasta maantielle 929. Reitillä on kaksi tasoristeystä Kemissä Ajoksen tiellä. Tasoristeyksissä on varoituslaitokset. Todennäköinen ehdotettu reitti ei sovellu korkeille kuljetuksille, mm.

26.7.2023

siltojen alikulkukorkeuksien takia. Esimerkiksi Jarkon alikulkusillan alikulkukorkeus on rekisteritietojen mukaan 4,7 m. Ylikorkeiden kuljetuksien reitti kulkee Ajoksesta Rovaniemen suuntaan Kemmin kaupungin läpi ja Tornion kautta. Ylikorkeiden erikoiskuljetusreitillä on Torniossa kaksi tasoristeystä ja Kemissä Ajoksentien tasoristeysten lisäksi 2 kpl, joista toinen poistuu lähivuosina tehdashankkeen valmistumisen myötä. Lisätietoa erikoiskuljetusreiteistä antaa ELY-keskus.

Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Lapin ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja.

Raskaat erikoiskuljetukset saattavat edellyttää myös tasoristeyskansien vahvistamista ja leventämistä. Tällöin tuulivoimalahankkeen on sovittava erikseen rautatiealueella

26.7.2023

työskentelystä ja tasoristeykseen mahdollisesti kohdistuvista töistä Väyläviraston kanssa (ratalaki 36 §). Rautatiealueella voimalinjojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvan lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §).

Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä. Sähköradan ylityksissä tulee olla vapaata tilaa vähintään 12,4 metriä kiskonselästä lukien. Korkeusvaatimus voi olla tätäkin suurempi, mikäli risteämisen kohdalla on muita ratateknisiä laitteita.

Luonnonvarakeskus keskittyy lausunnossaan poroihin, kalastoon ja metsästyslaissa lueteltuihin riistalajeihin. Kanaintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana vuonna, sillä soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen. Hankealueelle tehty kanaintukartoitukset ovat kuitenkin tärkeitä ja niiden tulokset tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa. Kartoituksia suunnitellessa on hyvä tiedostaa, että metsäkanalinnut pesivät myös tavallisessa talousmetsässä. Karkea selvitys pelkästään potentiaalisista ympäristöistä ei välttämättä kuvaa alueen metsäkanalintukantaa tarpeeksi.

Hankealueella voi esiintyä sijaintinsa puolesta kaikkia neljää suurpetoa. Lumijälkilaskennoissa jälkiä havaittiin yhdestä luontodirektiivien II ja IV nisäkäslajista. Lisää tietoa hankealueen merkityksestä suurpetojen elinympäristönä saisi tekemällä laskentoja, joissa huomioidaan vuodenaika.

Kalaston osalta on syytä huomioida, että Tornion-Muonionjoen vesistö on globaalisti merkittävä vaelluskalavesistö ja Ounasjoki rakennetun Kemijoen iso rakentamaton sivujoki. Tällä hetkellä tehdään jatkuvaa tutkimusta, kokeiluja ja investointeja, joiden pitkän tähtäimen tavoitteena on palauttaa vaelluskalat Ounasjokeen. Mikäli hankealueella tehdään rakenteita alueen pienvesistöihin, puroihin tai ojiin, tulisi kiinnittää huomiota siihen, että ne eivät muodosta vaellusesteitä vesieliöstölle. On tärkeää käyttää riittävän isoja rumpuja, jotka kaivetaan tarpeeksi syväälle. Tierumpuja tai erilaisia vesistöjen ylityksiä työkoneilla tehdessä pitää kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että puroille, ojille ja noroille ja niiden rantakasvillisuudelle tehdään mahdollisimman vähän vahinkoa. Rakennusaikaisen eroosion ja sen kautta veteen päätyvän kiintoaineen

26.7.2023

määrän tulee olla mahdollisimman pieni. Ojituksissa tulee tehdä kunnolliset laskeutusaltaat ja pintavalutuskentät.

Hankealue sijoittuu suurelta osin Kolarin paliskunnan talvi-, syys- ja jäkälälaidunalueille. Lisäksi hanke sijoittuu Alakylän, Jääskön ja Poikajärven paliskuntien alueelle. Lähtökohtaisesti suunnitelma porotalousselvityksestä ja sen sisältö ovat poronhoidon osalta riittävät. Kuitenkin Paliskuntain yhdistyksen ylläpitämiä poronhoidon paikkatietoja hyödynnettäessä ne tulee päivittää yhdessä paliskunnan tai paliskuntien kanssa. Porot ja vaikutukset poronhoitoon olisi syytä tuoda esiin erillisenä arviointikokonaisuutena tulevassa selostusvaiheessa sen sijaan, että tarkastellaan vaikutuksia muuhun eläimistöön, jossa porot huomioidaan lisähuomautuksella.

Fingrid Oyj toteaa lausunnossaan, että Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE) ja kustakin liittynnystä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti. Tuulivoima-alueen verkkoliityntä vaatii keskustelua ja tarkentamista yhteistyössä Fingridin kanssa. 220 kV voimajohto tuotantoalueen itäpuolella sijaitsevaan Fingridin verkkoon ei ole toteutuskelpoinen ratkaisu, sillä Lapin 220 kV verkon kapasiteetista on kilpailua. Jos halutaan varmistaa tuulivoimahankkeen toteutusmahdollisuudet, hankkeesta vastaavan tulee suunnitella 400 kV liityntäjohto Louepalon suunnitellulle sähköasemalle.

Kolarin paliskunta toteaa hankkeen sijoittuvan lähes kokonaan sen alueelle lukuun ottamatta voimajohdon loppuosaa. Paliskunnan suurin sallittu eloporoluku on 2600 ja paliskunnassa on 65 poronmistajaa. Paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön ja porojen vapaaseen laiduntamiseen. Suunnittelualue sijoittuu paliskunnan kaakkoisosaan paliskunnan tärkeälle syys- ja talvilaidunalueelle sekä kevään ja syksyn laidunkiertoreitille. Paliskunnan merkittävä Kaivoslaen erotusaita ja paimentopaikka sijoittuu aivan hankealueen rajalle ja kaava-alueen sisäpuolelle. Paliskunnassa on paljon muuta maankäyttöä ja se on erittäin huolissaan laidunalueiden vähenemisestä, pirstoutumisesta ja porojen mahdollisesta siirtymisestä muille alueille, mikä vaikuttaa poronhoidon järjestämiseen paliskunnassa.

Poronhoitoalueella tapahtuvassa kaavoituksessa on otettava huomioon poronhoitolaki, jonka mukaan paliskunnan osakkailla on alueella pysyvä poronhoito-oikeus. Voimassa

26.7.2023

olevassa Tunturi-Lapin maakuntakaavassa on poronhoitoa koskevia yleismääräyksiä, jotka edellyttävät poronhoidon turvaamisen suunnittelussa eli poronhoidolle aiheutuvia haittoja tulee estää, lieventää ja kompensoida ja sen edellytykset toimia alueella tulee turvata. Porotalous on Kolarissa merkittävä elinkeino, mikä tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa. Yleiskaava ei saa aiheuttaa oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoidon oikeudet ja toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava kaavaratkaisussa.

Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä paliskunnalle. Hanke sijoittuu paliskunnan syys- ja talvilaidunalueelle sekä katkaisee laidunkieron ja porojen kuljetuksen Kaivoslaen aitaan. Huomattava osa paliskunnan poroista laiduntaa alueella. Tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin vasoma-aikana ja sen jälkeen pienten vassojen kanssa.

Paliskunnan tärkeä Kaivoslaen erotusaita sijaitsee kaava-alueen kaakkoiskulmassa. Poroja kuljetetaan aitaan suunnitellun tuulivoimateollisuusalueen läpi. Erotusaidan siulat eli johdeaidat, joilla ohjataan porot erotusaitaan, ovat suunnitellun tuulivoimapuiston alueella. Aidalla on valtion maalla sijaitseva paliskunnan hallinnassa oleva paliskunnalle erityisen merkityksellinen paimentopaikka, jossa sijaitsee kämppä. Myös paliskunnan laidunkiertoaita sijoittuu hankealueen rajalle sen etelä-/itäpuolella. Mikäli tuulivoimapuisto toteutuu, tulee laidunkierto alueella muuttumaan ja erotusaidan ja paimentopaikan käyttäminen käyvät mahdottomiksi. Porojen siirtyminen uusille alueille johtaa siihen, että poronhoito tulee niitä osin järjestää uudelleen sekä erotusaita suunnitella ja rakentaa toiseen paikkaan ja laidunkiertoaidan sijainti muuttaa tai ainakin aittaa jatkaa, mikä vaatii työtä ja uusien rakenteiden rakentamista kustannuksineen. Uusi erotuspaikka reitin muuttuessa merkittävästi pidentää teuraiden kuljettamista erotusaidalta Kittilän poroteurastamolle, jossa Kolarin paliskunta on osakkaana.

Laidunten käytettävyyden heiketessä porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa porojen teurastuoton heikkenemiseen, teuraspainojen alenemiseen ja porotalouden lihantuoton kärsimiseen. Poroja voidaan

26.7.2023

joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin. Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen poronhoitolaissa kielletyille alueille, josta paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta sekä ristiriitoja asukkaiden kanssa.

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset aiotaan arvioida YVA-menettelyn yhteydessä. Selvityksen nykytilankuvauksen, vaikutusten arvioinnin ja haittojen estämis- ja lieventämiskeinojen sekä vaikutusten seurannan kartoituksen tulee olla asianmukainen ja riittävä.

Paliskunta toteaa, ettei YVA-ohjelmassa esitetty kuvaus ole riittävä poronhoidon osalta ja sitä tulee tarkentaa. Selvitykseen on liitettävä tarkemmat kartat poronhoidon toiminta-alueista. Vaikutusten arvioinnin tulee ulottua koko paliskunnan alueelle. Hankkeessa tulee arvioida vaikutukset porolaitumiin, toiminta-alueisiin, porojen laiduntamiseen, poronhoidon toimintaan ja rakenteisiin, poronhoidon järjestämiseen, porotalouteen ja kulttuuriin sekä arvioida mahdollisia vahinkoja ja niiden vaikutuksia porotalouteen. Selvityksessä tulee arvioida poronhoitoon kohdistuvat yhteisvaikutukset muiden tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden kanssa, joita hankkeita paliskunnan alueella jo on vireillä.

Paliskunta toteaa, että poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluita tulee jatkaa. Hankkeen kaikissa vaihtoehtoissa joudutaan menemään paliskunnan aitojen läpi. Paliskunnalle vähiten vahingollinen on voimajohtoon sijoitusvaihtoehtoista pohjoisin. Hankealue sijoittuu paliskunnan poronhoidolle erittäin tärkeälle alueella, rauhallisille laidunalueille, porojen kulkureitille ja paliskunnan tärkeälle toiminta-alueelle, erotuspaikalle. Siitä aiheutuu väistämättä haittoja ja menetyksiä Kolarin paliskunnalle. Paliskunnan kanssa tulee sopia haittojen estämisestä, lieventämisestä ja kompensoimisesta sekä hankkeen vaikutusten seurannasta hyvissä ajoin ennen kaavan hyväksymistä. Kolarin paliskuntaa on informoitava hankkeen etenemisestä viranomaismenettelyssä sekä etenkin oltava yhteydessä paliskuntaan kaikesta sellaisesta hankkeen puitteissa tapahtuvasta toiminnasta, joka voi vaikuttaa porojen oleskelemiseen ja liikkumiseen alueella sekä poronhoitotöiden suorittamiseen alueella.

26.7.2023

Jääskön paliskunta toteaa hankealueen sijoittuvan sen läheisyyteen, lähimmillään noin 5 km länteen ja luoteeseen. Hanke aiheuttaa suurta huolta porojen vasomiskäyttämisen osalta, sillä tärkeimmät vasoma-alueet sijaitsevat paliskunnan länsi- ja pohjoisosissa. Jääskön paliskunnan mielestä kaakkoisimmat voimalat tulisi poistaa, sillä ne sijoittuvat liian lähelle vasoma-alueita ja porot tutkitusti välttävät alueita, joissa voimalat näkyvät ja kuuluvat. Myös paliskunnan parhaat syyslaitumet ja pääerotuspaikka, joita paliskunnalla ei ole varaa menettää, sijaitsevat lähellä hankealuetta. Riiminjängän ja Rajalehdon aidoilla käsitellään vuosittain jopa puolet Paliskunnan poroista.

Huolta paliskunnassa aiheuttaa myös Kolarin paliskunnan porojen hakeutuminen sen alueelle. Paliskuntien rajalla on aita, mutta sen jatkuva valvominen toisi merkittäviä lisäkustannuksia. Aidan kunto nousee erityisen tärkeäksi, mutta siinä on useiden veräjien auki jättäminen aiheuttaa ongelmia.

Kaikki sähkönsiirtovaihtoehdot kulkevat Jääskön paliskunnan halki Länsi-Itä suunnassa. Vaihtoehdoista mahdollisin on vaihtoehto VEA. Vaihtoehdot VEB ja VEC ovat erittäin ongelmallisia, sillä ne kulkevat suoraan parhaiden syyslaitumien ja tärkeiden kesälaitumien yli sekä osittain myös porojen vasoma-alueiden halki. Keväällä porojen herkipänä aikana ei saa laitumilla olla häiriötekijöitä. Isoilla sähkölinjoilla joka talvi ja kevät kulkevat kelkkailijat ja näiden koirat voivat aiheuttaa valtavaa vahinkoa vasoma-alueilla. Jos poro joutuu pakenemaan hangen aikaan, se voi katkaista jalkansa ja stressaantuessa luominen on todennäköinen. Suurta huolta paliskunnassa aiheuttavat uudet tuulivoimahankkeet uuden sähkölinjan myötä. Paliskunnan pohjoisosat ovat niin tärkeät, että se merkitsisi alueellamme poronhoidon loppua. Ylimääräinen stressi ja huoli elinkeinon harjoittamisen mahdollisuuksista kuormittaa poromiehiä. Paliskunnan mielestä tuulivoima-alueet tulisi sijoittaa jo valmiiksi rakennetuille alueille. Jos hanke häiritsee Jääskön paliskunnan poronhoitoa, mahdolliset korvaukset ovat ongelma, sillä hankealue ei fyysisesti sijoitu paliskuntamme alueelle muutoin kuin sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta.

Paliskuntain yhdistys toteaa suunnittelualueen sijoittuvan pääosin Kolarin paliskunnan alueelle, paliskunnan lounaisosaan. Aluetta käytetään syys- ja talvilaitumena. Porojen

26.7.2023

kevät- ja syyslaidunkierto kulkee alueen poikki. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on paliskunnan tärkeä Kaivoslaen erotusaitapaikka ja paimentopaikka sekä laidunkiertoaiteita. Hankkeen voimajohto sijoittuu pääosin Jääskön ja Alakylän paliskuntiin kevät- syys- ja talvilaitumille. Voimajohdon vaihtoehto C sijoittuu loppuosasta Poikajärven paliskunnan talvi- ja kevätlaidunalueelle. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen laidunkiertonsa mukaisesti. Poronhoito on merkittävä elinkeino Kolarissa ja sillä on välittömiä ja välillisiä työllisyys- ja talousvaikutuksia. Poro ja poronhoito ovat tärkeä osa alueen kulttuuria, kulttuuriperintöä, matkailumarkkinoinnissakin käytettävää imagoa ja matkailupalveluita. Poronhoidolla on keskeinen rooli pohjoisen Suomen omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja ruokaturvan ylläpitämisessä sekä suuri merkitys etenkin sivukylien asuttuna pitämiselle, elinvoimaisuudelle, turvallisuudelle ja maisemakuvalle.

Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoitolailla turvattu erityinen oikeus. Hankealueella on valtion maita, joten PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut tulee järjestää asianmukaisesti. Ensimmäiset neuvottelut on käyty ennen YVA-ohjelman jättämistä.

Voimassa oleva Tunturi-Lapin maakuntakaava edellyttää poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista sekä poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioon ottamista alueiden käyttöä suunniteltaessa. Hankkeen voimajohtojen vaikutusalueelle on maakuntakaavassa merkitty poronhoidolle erityisen tärkeitä kohteita, joiden säilyminen on turvattava. Suunnittelussa on otettava huomioon, että kohteille voi johtaa pitkiäkin porojen kuljetusreittejä ja niihin liittyviä poroaitoja.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja maakuntakaava, eikä se saa aiheuttaa oikeuden haltijalle (poronhoitaja) kohtuutonta haittaa. Poronhoidon nykytila ja toiminta kaava-alueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida osallistaen alueen paliskunta. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon

26.7.2023

kohdistuu vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvitettävä YVA-menettelyssä. Tämä on tunnistettu YVA-ohjelmassa.

Poronhoito on ekstensiivinen maankäyttömuoto, jonka kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Paliskunnan toiminnalliseen ympäristöön kuuluvat erilaiset laidunalueet ja niille siirtymiseen käytettävät alueet, sekä paliskunnan poronhoidon toiminta-alueet ja infrastruktuuri. Kaikki paliskunnan alueelle tuleva uusi toiminta vaikuttaa poronhoitoon, sillä paliskunta eri osineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Eri alueiden merkityksen suuruus vaihtelee paliskunnan sisällä.

Tuulivoimahanke sijoittuu Kolarin paliskunnan syys- ja talvilaidunalueelle sekä aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä. Hankealueella sijaitsee paliskunnan laidunkiertoaiteita ja sen keskeltä kulkee porojen kevätlaidunkierron reitti ja alueen porot käsitellään hankealueen viereen sijoittuvassa Kaivoslaen erotusaidassa, johon porot kuljetetaan hankealueen poikki. Aitapaikan vieressä on paliskunnalle erityisen arvokas paimentopaikka, jossa sijaitsee kämppä. Muutaman kilometrin päässä tuulivoimaloiden alueesta sijaitsee Jääskön paliskunnan vasoma-alue, johon voi myös kohdistua haitallisia vaikutuksia.

Tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä, ja ovat sille herkkiä etenkin vasoma-aikana ja sen jälkeen pienten vasojen kanssa. Tuulivoiman aiheuttama häiriö porojen laiduntamiselle vasoma-aikana on todettu pysyvän hankkeiden toiminnan aikaisena. Välillisiä laidunmenetyksiä aiheutuu laajemmalla alueella kuin itse hankealue, ja on mahdollista, etteivät porot pysy alueella myöskään syksyllä ja syystalvella. Poronhoito tulee järjestää alueella uudelleen, mikä vaatii työtä ja mahdollisesti uusia poronhoidon rakenteita.

Laidunten käytettävyyden heiketessä porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti. Tämä voi johtaa porojen teurastuoton heikkenemiseen, teuraspainojen alenemiseen ja porotalouden lihantuoton kärsimiseen. Poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin. Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen poronhoitolaissa kielletyille alueille, josta paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia porojen siirtämisestä, vahinkojen estämisestä ja korvaamisesta sekä

26.7.2023

ristiriitoja asukkaiden kanssa. Porojen siirtyminen vaikeuttaa poronhoitotöitä ja lisää niiden kustannuksia. Rauhallisilta laidunalueilta vilkkaille pääteille johtavat tiet ja rakentaminen lisää porokolareita hankealueilla.

Hankkeen kaikissa vaihtoehtoissa voimajohtoaueka risteää paliskuntien välistä esteaitaa, jonka pitävyydestä on tärkeää huolehtia. Paliskuntien kokemuksen mukaan voimajohtoaukolla lisääntyy (luvaton) moottorikelkkailu talvella/kevättalvella, joka aiheuttaa mm. veräjien auki jäämistä. Porojen kuljetustilanteessa poikittainen linja lisää työtä tokan hallitsemiseen ja vaikeuttaa helikopterin käyttöä. Voimajohdon vaihtoehdot VEB ja VEC sijoittuvat Jääskön paliskunnan erittäin tärkeälle syyslaidunalueelle ja lähelle vasoma-alueita, sekä kahden erotusaidan porojen kuljetusreitille. Jääskön paliskunta näkee tämän erittäin ongelmallisena.

Hankealueella rakennettavaan ja parannettavaan tiestöön sekä tuulivoimaloiden perustuksiin tarvitaan suuret määrät maa-aineksia, joiden ottaminen poronhoitoalueelta lisää laidunmenetyksiä.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla koko Kolarin, Jääskön, Alakylän ja Poikajärven paliskunnat ja lähemmin hankealueen paliskuntien osan poronhoito. Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle. Arvioinnissa tulee selvittää hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön, poronhoitotoimintaan ja poronhoidon järjestämiseen. Lisäksi poroille aiheutuvia vahinkoja tulee selvittää ja hankkeen vaikutukset porotalouteen, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää sekä suorat että välilliset vaikutukset. Kokonaisvaikutusten arviointiin tulee tehdä myös arviointi siitä, mistä hankkeen tarvitsemat maa-ainekset otetaan. Vaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä niin rakentamisen aikaiset kuin toiminnan aikaisetkin vaikutukset sekä mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Myös hankkeen yhteisvaikutusten selvittäminen muiden paliskuntien alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa on välttämätöntä. Menettelyssä tulee etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

26.7.2023

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta on syytä suunnitella YVA-menettelyn aikana.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että YVA-ohjelman poronhoidon nykytilan kuvaus on puutteellinen eikä se kuvaa riittävästi sanallisesti hankealueen merkitystä paliskuntien poronhoidolle. Poronhoidon nykytilan kuvausta on tarpeen täydentää YVA-selostukseen. Kartoilla ja sanallisesti on tarpeen esittää myös tarkemmin Jääskön, Alakylän ja Poikajärven paliskuntien poronhoitoa voimajohtovaihtoehtojen alueilla. Vasta kunnollisen nykytilan selvityksen jälkeen voidaan peilata hankkeen aiheuttamia muutoksia poronhoidon nykytilaan ja arvioida vaikutustyypeittäin vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä.

Paikkatietoanalyysyjä, tilastoja ja tieteellistä tutkimustietoa pohjoismaista tulee hyödyntää arvioinnissa. Paliskuntia on syytä haastatella alueen merkityksestä ja poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi hankkeessa tulee kartoittaa yhteistyössä paliskuntien kanssa keinoja estää haitallisia vaikutuksia sekä vähentää niitä vaikutuksia, joita ei ole mahdollista estää. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu merkittäviksi, joten niiden asianmukaiseen ja osallistavaan arviointiin tulee varata konsultille riittävät resurssit.

Hanke sijoittuu osittain valtion maille, ja niitä koskee PHL 53 §:n neuvotteluvelvollisuus. Paliskuntain yhdistys muistuttaa, että hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa sitä, että neuvottelut aloitetaan riittävän aikaisessa vaiheessa, tasapuolisin tiedoin ja että neuvotteluiden lähtökohtana on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa. Neuvottelut on aloitettu YVA-ohjelmavaiheessa ja niitä on syytä jatkaa selostusvaiheessa sekä kaavoituksen aikana. Poikajärven paliskunta ei ollut mukana ensimmäisessä järjestetyssä neuvottelussa. Mikäli voimajohtovaihtoehto VE C säilyy tarkastelussa, paliskunta tulee osallistua neuvotteluihin ja vaikutusten arviointiin.

YVA-ohjelman sivun 142 kartalla esitetyt Lapin liiton selvityksen potentiaaliset alueet eivät ole samat kuin mitä selvityksen loppuraportissa esitetään. Kartan mukaan Hirvasjärven hankealuekin olisi ollut niissä, mikä ei pidä paikkaansa. Kolarin paliskuntaan sijoittuvat kolme mahdollista tuulivoimaloiden aluetta sekä kaavavaraukset tulee ottaa huomioon hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa. Myös Alakylän

26.7.2023

paliskunnassa on tuulivoimasuunnitelmia, joiden kanssa yhteisvaikutusta on syytä arvioida.

Hankkeen vaihtoehtojen vertailu ei ole vielä kaikilta osin mahdollista. Voimaloiden määrä ja niiden sijoittaminen vaikuttavat laidunmenetyksiin. Vähiten haitallinen voimajohtovaihtoehto sekä Kolarin että Jääskön paliskunnalle olisi vaihtoehto A. Alakylän paliskuntaan sijoittuisivat kaikki vaihtoehdot, joista etukäteen arvioiden vähiten haittaa aiheutuisi vaihtoehdosta C. Poikajärven paliskuntaan puolestaan sijoittuu ainoastaan osa vaihtoehdosta VEC, josta aiheutuisi lähinnä laidunmuutoksia talvi- ja kevätlaidunalueelle sekä mahdollista lisääntyvää häiriötä ja porojen ohjautumista valtatielle.

Alueen maakuntakaavasta tulee määräyksiä, jotka YVA-lain ja poronhoitolain kanssa edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. YVA-menettelyssä tulee arvioida asianmukaisesti poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset kaikille paliskunnille. Hankkeessa tulee arvioida myös kumulatiiviset ja yhteisvaikutukset alueelle suunniteltujen muiden tuulivoima-alueiden ja muun maankäytön kanssa. YVA:n aikana tulee etsiä keinoja haittojen estämiseen ja lieventämiseen.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä estämään ja lieventämään sekä korvata haitat ja menetyksen alueen paliskunnille täysimääräisesti. Hankkeen vaikutusten kompensoinnista ja seurannasta tulee sopia viimeistään kaavamenettelyn aikana. YVA- ja kaavamenettelyn aikana on syytä neuvotella paliskuntien kanssa PHL 53 §:n mukaisesti.

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Kolarissa sijaitsevan Hirvasjärven tuulivoimahankkeen YVA-ohjelman suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Cinia ei ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

26.7.2023

Elisa Oyj toteaa lausunnossaan, ettei se ole hanketta vastaan, mutta pyytää kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Tuulivoimaloiden vaikutusalueelle ei jatkossa käytetä tai rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Digita Oy toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ja pahimmillaan estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi on erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, mieluiten ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri katsoo, ettei tuulivoimaloita voi rakentaa 10 kilometriä lähemmäs Natura-alue ja soidensuojelualue Juustovuomaa tai Aalistunturin suojelualueita. SLL Lappi pitää tärkeänä, että tuulivoimaloita ja niiden vaatimia johtokäytäviä rakennettaessa säästetään Suomen ympäristökeskuksen suositusten mukaisesti uhanalaisten luontotyyppien esiintymät.

Tuulivoimaloiden rakentamisessa merkittävää on yhtenäisen metsän pirstoutumisen vaikutukset kasvistoon ja alueen eläimistöön. Hankeen toteuttamiseksi on hakattava kymmeniä hehtaareja metsää, jonka lisäksi siirtolinjojen ja teiden rakentaminen pirstoo metsäluontoa. SLL Lappi katsoo, että alueen metsien pirstominen voimala-alueilla, niille johtavilla huoltoteillä ja siirtolinjoilla heikentää merkittävästi paikallisluontoa, aiheuttaa luontokatoa sekä tuhoaa alueen eläinten ja kasvien elinympäristöä. SLL Lappi huomauttaa, että suurpedoista ja petolinnuista alueella ei ole riittävää tietoa. Petolintujen käyttäytyminen ja saalistusreitit tulee selvittää gps-seurannalla. Hankealueella ja sen läheisyydessä on havaintoja saukosta, euroopanmajavasta sekä karhusta. Suurpetojen havaintoja on myös saatavissa riistahallinnon petovahinkojärjestelmässä. Tuulivoimaloiden lapojen kulumisen aiheuttaman muovin irtoamisen vaikutuksia ei ole huomioitu. SLL Lappi toteaa, että hankkeessa tarvittava maa-aines on tuotava jostain,

26.7.2023

eli tuulivoimalan rakentamisella on vaikutuksia hankealuetta laajemmalle heikentäen paikallisluntoa toisaalla.

SLL Lappi toteaa, että alueella on tehtävä lähdeinventointi eikä tuulivoimalaa saa rakentaa niin, että se vaarantaa lähteen. SLL Lappi huomauttaa, että muutos sadevesien valumiin tulee olemaan merkittävä ja myös pitkäaikaista puuston ja maanpinnan kasvillisuuden poistamisen sekä maa-aineksien vaihtamisen, mahdollisten ojien kaivamisen ja teiden rakentamisen myötä. Osa alueen puroista virtaa Naamijokeen (Natura 2000) ja alueen puroissa esiintyy taimenta. Vian, tulipalon tai muun häiriön vuoksi voimalasta voi päästä öljyä ja jäähdytysnesteitä maastoon vaarantaen maaperän, vesistöt ja pohjaveden pilaantumiselle.

Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä ma-merkinnällä merkitty Aalistunturin palovartijan maja on turvattava alueen suunnittelussa. SLL Lapin näkemyksen mukaan tuulivoimahanke heikentää merkittävästi Aalistunturin maisemaa. Esitettyjen tuulivoimalaitosten etäisyys ko. maisema-alueesta on riittämätön.

Hankkeen lähialueelle on merkitty Lapin Liiton tuulivoimaselvityksessä useita tuulivoima-alueita. SLL Lappi katsoo, että yhteisvaikutusten arviointi on riittämätöntä ja hanketta tulisi edistää vasta tuulivoimaa ohjaavan maakuntakaavan valmistuttua. Voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoima-aluetta ei ko. hankealueella ole. SLL Lappi huomauttaa, että Hirvasjärven alue on harvaan asuttua virkistyskäytössä olevaa hiljaista ja pimeää seutua, mihin tuulivoimaa ei tule sijoittaa. Vaikka Lapin liiton tuulivoimaselvitys on SLL Lapin näkemyksen mukaan vajavainen luonnonsuojelun ja luonnonrauhan näkökulmasta, on merkittävää, että Hirvasjärven tuulivoimahankkeen aluetta ei ole tunnistettu potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi. SLL Lappi katsoo, että tuulivoimaloita tulisi sijoittaa vain jo rakennettujen alueiden läheisyyteen ja valmiille teollisuusalueille.

Hankealueella ei tällä hetkellä ole kohteita, jotka vaikuttaisivat alueen valo-olosuhteisiin. Napapiirin pohjoispuolella valo-olosuhteet ovat erityislaatuiset: kesällä välkevaikutukset ovat ilmeisiä ja kaamoksen aikana lentoestevalot näkyvät kauas. Lentoestevalot muuttavat alueen maiseman luonnetta pysyvästi ja revontulimatkailu alueella estyy. SLL Lappi lausuu, että tuulivoimaloita tulisi ensisijaisesti sijoittaa vain jo valmiiksi

26.7.2023

rakennetuille alueille ja niiden läheisyyteen pimeiden ja hiljaisten alueiden suojelemiseksi. Hankkeesta aiheutuvat valo-olosuhteiden muutokset voivat heikentää paikallisten ihmisten ja luonnon eläinten hyvinvointia.

YVA-ohjelman mukaan tuulivoimaloista ja sähkönsiirrosta ei käyttövaiheessa synny jätteitä lukuun ottamatta voimaloiden huoltoon sisältyvän öljynvaihdon jäteöljyä. SLL Lappi huomauttaa, että jätteitä syntyy myös huoltoteiden kunnossapidosta ja lapojen kulumisesta, sekä tuulivoimaloiden kunnostamisesta ja osien vaihdosta. Maa-ainesten läjittäminen muuttaa alueen luontoa pitkäaikaisesti maisemoinnista huolimatta. SLL Lappi toteaa, että YVA-ohjelmassa esitetyt prosenttiluvut tuulivoimaloiden kierrätettävyydestä kuulostavat toiveikkaan liioittelevalta. Muovikomposiitin polttaminen fossiilisten polttoaineiden korvikkeena ei ole fossiilisten polttoaineiden korvaamista, vaan fossiilinen polttoaine. SLL Lappi huomauttaa, että tuulivoimaloiden purkamisen jälkeen paikalleen jätettävät perustukset ovat riski ympäristölle. Perustukset tulee poistaa ja alue maisemoida, sekä kasvillisuuden palautumista tulee edistää. Sähkökaapelit tulee poistaa ja kierrättää. Kaapeleiden poistamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista, pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa pitkälläkään aikavälillä. Jos kaapelit jätetään poistamatta ympäristönsuojelullisin perustein, ovat samat perusteet myös syy jättää tuulivoimala-alue kaapeleineen rakentamatta.

Hirvasjärven tuulivoimahanke tuottaisi huomattavasti enemmän sähköä, kuin Kolarin kunnassa kulutetaan. On myös huomioitava, että sähkö siirretään etelään kulkevaan voimajohtoon ja tuulivoimalaitoksen ikääntyessä tuotanto vähenee. Muina huomioina SLL Lappi muistuttaa Kolarin kunnanhallituksen päättämistä suojaetäisyyksistä ja toteaa, että kuvassa 2–1 ei ole merkitty teitä voimaloille 3 ja 16. Alueen virkistyskäyttö ei ole turvallisuusriskien vuoksi mahdollista.

Kolarin riistanhoitoyhdistys toteaa, että koska hanke sijaitsee harvaan asutulla alueella, sen vaikutus riistaelinympäristöihin on suuri. Tämä vaatii hankkeen huolellisempaa suunnittelua ja ympäristövaikutusten laajempaa arviointia. Tarkasteluun tulee sisällyttää hankealueen lähiympäristöt riittävän laajasti, jotta huomioon otetaan riistaeläinten reviirit kokonaisuutena. Eläinten elinpiirit voivat ulottua hankealueelle, vaikka pesät sijaitsisivat selvästi sen ulkopuolella. Hankkeen vaikutuksilla ns.

26.7.2023

tavanomaisiin riistalajeihin on alueen virkistyskäytölle ja erityisesti metsästäjille huomattavan suuri merkitys. Kolarin riistanhoitoyhdistyksen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa kuvatut kertaluontoiset muutaman päivän/yön seurannat hankealueella esiintyvän nisäkä- ja lintulajiston kartoittamiseksi eivät ole riittäviä, jotta niiden pohjalta voisi tehdä merkittäviä johtopäätöksiä. Hirvasjärven tuulivoimahankkeen takia alueen metsästyskäytölle ja riistanhoidon harjoittamiselle ei saa asettaa tulevaisuudessakaan rajoituksia.

Seuraavat tahot ilmoittivat, että niillä **ei ole lausuttavaa tai huomautettavaa**:
Maanmittauslaitos ja Ilmatieteen laitos.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteitä esitettiin yhteensä 19 kappaletta. Yhteysviranomaiselle toimitettiin useita saman sisältöisiä mielipiteitä ja yhden mielipiteen oli allekirjoittanut kahdeksan henkilöä.

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä toteaa, että karttojen tulee olla selkeämpiä ja ne ovat puutteellisia mittakaavan ja paikannimistön osalta. Voimala n:o 3:lle ei ollut kartassa tielinjausta. Hankkeesta on tehtävä valokuva/piirrosmallinnukset, välkeselvitys ja melu- ja matalataajuaisen melun leviämismallinnus. Roottorit aiheuttavat jatkuvaa ääntä, joka kantautuu järvenselän yli Pasmajärven asutuskeskittymän puolelle. Mielipiteen esittäjän näkemyksen mukaan hankkeesta olisi syytä poistaa suunnitellut voimalat 20 ja 21.

Kemialliset päästöriskit ovat huomattavia ja tuulivoimaloista lähtee mikrohiukkasia, jotka saastuttavat ympäristöä. Myös turvallisuuskysymyksiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä voimaloiden lavat ja talvella jää voivat pudota ja myrskyt aiheuttaa tulipaloja. Mielipiteen esittäjä haluaa tietää, millaisin turvallisuussuunnitelmin uhkiin on varauduttu, kuka on korvausvastuullinen ja miten päästöjä aiotaan seurata. Mielipiteen esittäjä toteaa, että hankealueen lähistöllä pesii suojeltuja petolintuja: miten niiden törmäminen tuulivoimaloiden lapoihin voidaan estää? Myös pienempien lintujen törmäysriskiä tulee arvioida.

26.7.2023

Mielipiteen esittäjä vastustaa luonnon tuhoamista puhtaan energian nimissä. Yhtenäinen erämaaoloinen alue pirstaloituu sekä luonnon monimuotoisuus heikkenee hankkeen ja sitä seuraavan tiestön rakentamisen takia. Tuulivoima vähentää hiilinieluja pysyvästi poistettavan metsän takia. Hiilinielujen ja -päästöjen määrät tulee esittää YVAssa kansantajuisesti. YVA-ohjelmassa ei ollut tarkkaa tietoa siitä, miten paljon maa-ainesten otto turmelee luontoa. Mielipiteen esittäjä kyseenalaistaa, onko kohtuullista, että alueelta pilataan luonto ja voitot valuvat yksityishenkilöille ja kansainvälisille sijoittajille. Kolarin kunnan sähköntarve on paljon vähemmän kuin tuulivoimahankkeen tuotanto olisi.

Mielipiteen esittäjä ihmettelee hankkeesta vastaavan suunnitelmaa perusteiden maahan hautaamista ja paikalleen jättämistä sekä sitä, miksi tuulivoimahankkeen suunnitelmassa voidaan esittää maahan haudattavaksi ongelmajätettä.

Raskaan liikenteen lisääntymisen takia tulee huomioida alue- ja paikallisteiden sekä siltojen kantavuus. Mielipiteen esittäjä kysyy, miten kunto ja korjaukset aiotaan turvata. Kiinteistöveroä esitellessä ei ole huomioitu poistoprosenttia, joka olisi 3 % vuodessa.

Mielipiteet 2 ja 3

Mielipiteiden esittäjät vastustavat Lohinivassa Kaatajanniemen alueella omistamansa ja sukunsa käytössä olevan kiinteistön metsälohkojen yli kulkevaa voimajohdon linjausvaihtoehtoa. Alue on luontoarvoiltaan arvokas ja mielipiteen esittäjille tärkeä. Mielipiteen 2 esittäjä ihmettelee, miksi maanomistajille ei ole tiedotettu hankkeesta.

Mielipiteet 4–12

Mielipiteiden esittäjät vastustavat Hirvasjärven tuulivoimahanketta ja toteavat, että voimajohtolinjojen VEA ja VEB suunnitelluilla reitillä oleva jokitörmä on törmäpääskyjen pesintäaluetta. Mielipiteiden esittäjät ovat huolissaan erityisesti eläkeläisistä, jotka ovat saaneet polttopuunsa metsästä. Tontit menettävät arvonsa voimajohdon takia, eikä pakkolunastuskorvaus riitä edes korvaavien polttopuiden hankkimiseen.

Hankealueen läheisyydessä on paljon vesistöjä ja pohjoisessa puusto on matalakasvuista, joten ääni kantautuu kovempaa ja pidemmälle sekä aiheuttaa alueelle eläinkatoa. On myös huomioitava, että hankealue sijaitsee poronhoidon laidunalueella.

26.7.2023

Mielipiteiden esittäjät toteavat, että tuulivoimahanke ja voimajohto pilaavat maisemankuvan.

Mielipide 13

Mielipiteen esittäjä toteaa, että sähkönsiirtovaihtoehdot VEA ja VEB vievät Rovaniemen ja Kittilän puolelta Ounasjoen ranta-alueen luonnontilan ja vaikuttavat eläinten ja ihmisten elinoloihin liian paljon.

Mielipide 14

Mielipiteen esittäjä huomauttaa, ettei hankesuunnitelman liitteen 1 kartta kata koko Pasmajärven kylää. Hankkeesta voi aiheutua tärinävaikutuksia ja rakennusvaiheen aikaisten kallioporausten vaikutusten arviointi puuttuu kokonaan YVasta.

Mielipiteen esittäjä on hämmästynyt, että hankealueen pinta-ala sekä voimaloiden määrä ja korkeus on kasvanut huomattavasti aiemmin paikallislehdissä ilmoitetusta. YVasta ei ilmene, kuinka kauas näin korkeat tuulimyllyt välkkyvät varsinkin kirkkaiden keväthankien aikana.

Mielipiteen esittäjä kysyy, onko näin pohjoisessa vaihtelevissa ilmasto-olosuhteissa toteutettu aiemmin suuria tuulivoimahankkeita. Onko lapojen mahdollista nopeampaa kulumista huomioitu ja testattu? Talvet ovat lumisia ja pakkasella tuuletonta, jonka jälkeen voimaloiden uudelleen käynnistyminen aiheuttaa melua.

Mielipiteen esittäjä toteaa, että vaikka ensimmäisinä vuosina lavoista irtoaa muovipölyä vähemmän, niiden pinta kuluu vuosikymmenten aikana, jolloin sitä voi irrota enemmän. Mikromuovit kulkeutuvat pohjavesiin, josta ne kulkeutuvat niin eläimiin kuin ihmisiin.

Naapurikunnassa Pellossa suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen valituskierron on meneillään. Mielipiteen esittäjä odottaisi valituksen tuloksia ennen Hirvasjärven hankkeen suunnittelun jatkamista.

Ihmisiä ja ympäristöä käsittelevästä kappaleesta mielipiteen esittäjä huomauttaa, että ympäristöhaitat ovat yhtä suuret oli asukkaita yksi tai tuhat, eikä niitä pidä vähätellä. Infra-äänistä ei ole mainintaa, vaikka tutkimusten mukaan niistä on terveyshaittoja.

26.7.2023

YVA-ohjelmassa esitetyt kartat ovat suurpiirteisiä ja epäselviä. Liitteen 3 kartasta puuttuu kokonaan Nuottajärvi ja siitä Pasmajärveen laskeva Nuottajoki, joissa on runsaasti kalaa. Mieli piteen esittäjän kalastusoikeus on noin kilometrin päässä tuotantoalueesta. Selvityksestä ei ilmene, miten kalat reagoivat huminaan ja värinävaikutukseen tai kuinka kutuaika on rauhoitettu.

Mieli piteen esittäjä ihmettelee, kuinka on mahdollista, että tällainen toiminta saa luvan valtavien rakennusmateriaalien "maisemointiin" ja toteaa, että tuulimyllyt saisivat olla etäämmällä toisistaan.

Mieli piteen esittäjä toivoo, että asukkaille kerrotaan rehellisesti hankkeen meluvaikutuksista sekä toteaa, että YVA on puutteellinen ihmisten terveyden arvioinnin, kuljetusten, tiestön kestävyiden ja muovijätteen käsittelyn osalta. Kuka korvaa vahingot vai jäävätkö ne kunnan kontolle?

Mieli pite 15

Mieli piteen esittäjä kertoo lähimmän suunnitellun tuulivoimalan sijaitsevan kahden kilometrin etäisyydellä kodistaan ja kotitalan rajautuvan hankealueeseen, joka sijaitsee pihapiiriä huomattavasti korkeammalla. Maisemavaikutukset tulee kartoittaa hankealueen välittömässä läheisyydessä olevista rakennuksista katsottuna. Vaikutukset mieli piteen esittäjän lähellä hankealuetta sijaitsevaan laavun käyttöön tulee pyrkiä minimoimaan voimaloiden sijoittelussa. Hankealueen rakennustyöt eivät saa vaarantaa juomavedeksi käytetyn lähdeveden tai porakaivon veden juomakelpoisuutta. Veden laatu tulee mitata ennen ja jälkeen rakennustöiden. Tuulimyllyt eivät saa heikentää tietoliikenneyhteyksiä, jotka ovat erityisen tärkeitä harvaan asutulla alueella.

Mieli pite 16

Mieli piteen on allekirjoittanut 8 henkilöä ja siinä otetaan kantaa seikkoihin, joita YVA-ohjelmassa ei ole otettu huomioon lainkaan tai niiden merkitystä on vahvasti vähätelty.

Lähialueella sijaitsee neljän poronmestajan porotarhat, joiden poroille olennaiselle laidun- ja vasomisalueelle tuotantoaluetta suunnitellaan. Tuotantoalueella sijaitsee kaivoslaen poroerotusaita. Erotusaita palvelee suurempaa aluetta ympäristössään,

26.7.2023

jonka tuotantoalue ja jokainen suunniteltu voimalinjavaihtoehto halkaisevat.

Mielipiteessä muistutetaan maakuntakaavan poronhoitoon liittyvistä kaavamääräyksistä ja todetaan, että suunniteltu tuulivoimapuisto tuhoaa poronhoidolle maakuntakaavassa erityisen tärkeiksi alueiksi määritetyn erotusaidan sekä 3 360 hehtaaria tärkeää, porotarhojen ja erotusaidan lähellä olevaa vasomis-, loppo- ja jäkäläaluetta.

Todellisuudessa käyttökelvottomaksi muuttuva alue on suurempi, koska tutkimusten mukaan porot välttelevät tuulivoimaloita ja voimaloiden toimintavaihe on poroille pahempi kuin rakennusvaihe. Vaikutusalueelle jää noin 600 poron kotitarhat, joten hanke aiheuttaa myös eläintensuojelullisia huolenaiheita.

Mielipiteessä todetaan, että Kolarin paliskunta joutuu pelkäämään maanomistajien kostotoimia, mikäli he esittävät huolenaiheitaan. Jos paliskunnan kaakkoisosan poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset tuhoetaan, ei alueen poroja voida kuljettaa muualle laiduntamaan ja ne käytännössä täytyisi lopettaa. Suunnitellut voimajohtovaihtoehdot sähköasemineen pirstaloivat laidunmaita myös Alakylän ja Jääskön paliskunnissa. Hirvasjärven aluetta ei tunnistettu Lapin tuulivoimaselvityksessä 2022 potentiaaliseksi tuulivoima-alueeksi, jossa vaikutukset poronhoidolle olisivat vähäisiä.

Mielipiteessä todetaan, että ympäristöministeriön ohjeistuksen ja Tunturi-Lapin maakuntakaavan mukaan pääsääntöisesti 8–10 voimalan tuulivoima-alueet tulee osoittaa maakuntakaavassa, joten Hirvasjärven tuulivoimahanke on voimassa olevan Tunturi-Lapin maakuntakaavan vastainen.

YVA-ohjelmassa ei ole kiinnitetty huomiota tieverkoston kuntoon ja kestävyyteen.

Mielipiteessä todetaan, että käytettäväksi aiotut tiet ovat huonosti hoidettuja ja kelirikossa suuren osan vuodesta. Teissä on myös paikkaamattomia halkeamia ja syviä raitoja. YVA-ohjelmassa mainittujen kuljetusmäärien ja Lapin tuulivoimaselvitykseen 2022 perusteella mielipiteessä lasketaan, että tuulivoimaloiden rakentaminen vaatisi 9800 kuljetusta eli 20 000 rekan yhdensuuntaista matkaa ja perustukset eli 5400 kuljetusta ja lähes 11 000 yhdensuuntaista matkaa lisää. Lukemissa ei ole mukana sähköaseman, sähkölinjan tai huoltoteiden rakentamisen, kaluston- tai henkilökuljetuksien liikennemääriä. Mielipiteen mukaan on huolestuttavaa, ettei ole

26.7.2023

ajateltu, miten huonokuntainen tieverkko kestää kuljetusmäärän ja miten erikoiskuljetukset onnistuvat mutkaisella ja paljon korkeuseroja omaavalla tiellä.

Mielipiteessä esitetään huoli paikallisten olosuhteiden riittävästä huomioinnista mallinnuksissa etenkin järvien yli kantautuvan melun ja tuulensuunnan vaikutuksen osalta. YVA-ohjelmassa ei mainita Infraäänimelukartoitusta. Välkevaikutusten arvioinnista kysytään, miten huomioidaan napapiirin pohjoispuolen valo-olosuhteet ja välkkeen haitalliset terveysvaikutukset.

YVA-ohjelmassa ei ole huomioitu ympäristövahinkojen korvaamista ja vaikutuksia kiinteistöjen arvoon. Tuulivoimapuiston läheisyys alentaa kiinteistöjen arvoa, mikä asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan. Melusta, tärinästä ja valosta aiheutuva vahinko on korvattava ja kiinteistön lunastamisvelvollisuus huomioitava ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaisesti.

Mielipiteessä todetaan, että YVA-ohjelmassa vähätellään hankkeen aiheuttamaa vaaraa Juustovuoman luonnonsuojelualueeseen ja MAALI-alueeseen. Petolintujen pesille suunnitellut turvaetäisyydet ovat liian pieniä. Lintuselvitysten kestot ovat liian lyhyitä ja kuvaukseltaan epämääräisiä. Mielipiteessä vaaditaan konkreettinen selvitys toimista, joilla lähteiden, soiden, lampien ja pohjavesien koskemattomuus tuotantoalueen sisällä taataan rakennusvaiheen ja purkuvaiheen aikana.

Puhelinyhteyksille ja tv-signaalille aiheutuvien ongelmien selvittäminen on riittämätöntä. Ratkaisuja aletaan suunnittelemaan vasta, kun vahinko on jo ensin aiheutettu. Turvallisuuden osalta etenkin puhelinyhteydet ovat kriittisiä. Jos yhteysongelmien ratkaisu vaatii investointeja lähialueen asukailta, on tehtävä kompensointisuunnitelma.

Aluetaloudellisten vaikutusten osalta todetaan, että rakentamisvaiheen urakat menevät paikkakunnan ulkopuolisille suurille yrityksille eikä yhteismetsän omistajia asu lähialueella. YVA-ohjelmasta puuttuu selvitys siitä, kuinka paljon aluetaloudellisia hyötyjä todellisuudessa jää lähialueelle.

Mielipiteessä todetaan, että huonon sijaintinsa vuoksi tuulivoimapuiston on oltava suuri ollakseen kannattava, eikä hankkeesta vastaavalla ei ole tosiasiallista motivaatiota

26.7.2023

haittojen minimointiin. Tämä näkyy hankkeesta vastaavan edustajien ja konsulttien ylimielisenä ja haittojen merkitystä vähättelevänä suhtautumisena.

Mielipide 17

Hankealueella on 22.6.2023 Tukesissa ilmoitettu Sisu Exploration Oy:n varaus kaivostoiminnalle. Mielipiteen esittäjä pohtii, miten taataan, etteivät melutasot ylity, jos tuulivoima- ja kaivosalueet ovat lähekkäin.

Suuren öljymäärän vuoksi tuulivoimalat ovat alttiita tulipaloille eikä palolaitoksilla ole kalustoa palojen sammuttamiseen. Yleisiä teitä tulee liian lähelle tuulivoimaloita ja jääpalojen irtoaminen voi aiheuttaa vaaratilanteita.

Jalustat sisältävät paljon terästä ja betonia, jotka eivät ole uusiokäytettävissä ja käyttöiän päättyessä niitä on esitetty maisemoitaviksi peittämällä ne maakerroksella. Mielipiteen esittäjä kysyy, miten kiinteistöjen määritelmä muuttuu käytön muuttuessa. Jalustat ovat jääneet sopimuksissa maanomistajien vastuulle. Mielipiteen esittäjä toteaa, ettei väite hankealueen ennallistumisesta pidä paikkaansa ja myös ilmastonmuutos aiheuttaa harvinaisten lajien katoamista. Tämä aiheuttaa ihmisille haittaa muuttuneiden luonto-olojen ja taloudellisten menetysten, kuten kiinteistöjen arvon, muodossa. Matkailutulojen menetykset ja menetetyt asuinpaikat jäävät korvaamatta.

Mielipide 18

Mielipiteen esittäjä kysyy, voisivatko voimaloiden valot olla pois päältä silloin, kun ei ole ilmaliikennettä.

Mielipide 19

Mielipiteen esittäjä ei päässyt osallistumaan yleisötilaisuuteen, sillä ei saanut siitä tietoa. Hän kertoo, että alueelta on löytynyt viime talvena kuollut petolintu ja kaksi tuhottua pesää. Alueella pesii runsaasti isokokoisia lintuja, jotka eivät osaa varoa tullimyllyn siipiä, vaan lentävät niihin ja kuolevat. Alueella on uhanalaisia lintuja ja kasveja sekä soilla rauhoitettuja sammallajeja.

26.7.2023

Mielipiteen esittäjällä on ollut monta vuotta matkailuyritys Pasmajärvellä, ja hankealuetta on käytetty koskemattoman luonnon esittelyyn sekä revontulimatkailuun. Vierailijamäärä on kasvussa ja yritykseen on investoitu vuosia. Myös uusia matkailualan yrittäjiä on aloittanut tai tulossa alueelle. Matkailutoiminta ja alueella järjestettävät tapahtumat perustuvat puhtaaseen ja koskemattomaan luontoon, joten tuulivoimahanke vaikuttaisi kävijämääriin. Alue on suosittu virkistysalue paikallisille ja vierailijoille. Iso tuulivoimapuisto pilaa luonnon näkymän ja luonnonrauhan laajalta alueelta sekä estää liikkumisen luonnossa.

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus ja aikataulu

YVA-ohjelmassa käytetään termejä "tuotantoalue", "hankealue" ja "tuulivoimahanke" epäjohdonmukaisesti. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että voimajohdot ovat keskeinen osa tuulivoimahanketta, joten hankkeesta tai tuulivoimahankkeesta puhuttaessa sen tulee käsittää myös voimajohdot. Esimerkiksi kuvan 12-1 kuvatekstissä viitataan "hankkeen tarkastelualueeseen", jolla tarkoitetaan ainoastaan tuulivoimaloiden aluetta.

Hankkeen suunnittelutilanteen ja aikataulun kuvauksessa kerrotaan, että hankkeen esisuunnittelu on aloitettu syksyllä 2021. Hankealue on alustavien selvitysten perusteella todettu olevan tuulivoimatuotantoon soveltuva. Yhteysviranomaisen katsoo, että näitä soveltuvuuden kriteerejä olisi voitu paremmin avata ja esittää alustavien selvitysten tuloksia. Näin perusteltaisiin paremmin alueen valinta ja rajausta sekä mahdollisesti vaihtoehtoja.

Yhteysviranomaisen katsoo tuulivoimaloiden alueen ulkopuolella sijaitsevan voimajohdon liityntäpisteen kuvauksen olevan puutteellinen. Liityntäpisteen nykytilasta ja sijainnista ei ole tarkkaa kuvausta, ainoastaan suurimittakaavaisia karttakuvia likimääräisestä sijainnista. Luvussa 3.4.2 tuulivoimahankkeen liittäminen valtakunnalliseen sähköverkkoon on kuvattu ainoastaan kytkinaseman tai sähköaseman tilantarve. Liityntäpisteen nykytilaa tai vaikutuksia ei ole kuvattu eikä YVA-ohjelmassa ole suunnitelmaa vaikutusten arvioinnille. Yhteysviranomaisen toteaa, että liityntäpisteen

26.7.2023

rakentamistarve aiheutuu Hirvasjärven tuulivoimahankkeesta. Näin ollen voimajohtoon liityntäpisteen hankekuvausta ja vaikutustenarviointia tulee täydentää YVA-selostuksessa.

Esitetty suunnittelun aikataulu vaikuttaa yhteysviranomaisen näkökulmasta realistiselta. Kaavan viranomaisneuvottelut on aikataulussa sijoitettu ennen kaavan valmisteluaineiston nähtävilläoloaikaa, kaavaehdotuksen nähtävilläoloajan aikana sekä kaavaehdotuksen nähtävilläoloajan jälkeen. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että maankäyttö- ja rakennusasetuksen 18 §:n mukaan toinen viranomaisneuvottelu voidaan järjestää, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu. Yhteysviranomaisen mukaan merkintä nähtävilläoloajan aikana tulee poistaa ja sen sijaan merkitä se tarvittaessa esimerkiksi kaavaneuvotteluna, joita voidaan järjestää tarpeen mukaan.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-ohjelmassa esitettyjä arvioitavia vaihtoehtoja on tuulivoimaloiden osalta kolme ja voimajohtojen osalta kolme. Tuulivoimaloiden osalta 0-vaihtoehdon lisäksi YVA-ohjelmassa esitetty vaihtoehto VE2 poikkeaa vaihtoehdosta VE1 voimalalukumäärän osalta siten, että voimaloita on yksi tai useampi vähemmän. YVA-ohjelman mukaan vaihtoehdon VE2 voimalalukumäärää tarkennetaan YVA-selostukseen.

Yhteysviranomaisella on ollut käytettävissä Puolustusvoimien hankkeesta vastaavalle 1.3.2022 antama lausunto sen aikaisesta Hirvasjärven tuulivoimahankkeesta. Yhteysviranomaisen katsoo, että Puolustusvoimien kanta vaikuttaa hankkeen voimaloiden maksimimäärävaihtoehtoon. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet on otettava huomioon ja turvata niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan eri vaikutustyyppit ja arvioidut vaikutukset huomioon ottaen tulee tarkastella tarvittaessa vaihtoehto tai vaihtoehtoja, jossa voimaloita on selkeästi vähemmän. Myös mielipiteissä ja lausunnoissa on tuotu esiin, että hankkeen vaikutuksia erityisesti ihmisten hyvinvointiin, maisemaan, kiinteistöjen

26.7.2023

arvoon, poronhoitoon, viestintäyhteyksiin ja luontoarvoihin voidaan vähentää voimaloiden tarkalla sijoittelulla ja/tai voimaloita vähentämällä. Maisemavaikutuksessa merkittävä tekijä voi olla voimalan korkeus. Vaihtoehtotarkastelussa on esitettävä myös selkeästi alle 300 metriä korkea voimalavaihtoehto, mikäli hankkeen maisemavaikutus on suuri negatiivinen. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että hankkeella on erilaisia vaihtoehtoja vaikutusten vertailun mahdollistamiseksi sekä hankkeesta aiheutuvien haittojen lieventämiseksi. YVA-selostuksessa vaihtoehtojen kuvauksiin tulee panostaa ja selkeästi perustella, mihin vaihtoehtojen valinta ja voimalasijainnit perustuvat.

YVA-ohjelmassa esitetyt voimajohdon vaihtoehdot ovat epäselvät. Voimajohdon vaihtoehtoina on esitetty kolme vaihtoehtoa, joiden sisällä on jännitteeseen liittyvä alavaihtoehto. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohdon vaihtoehtoja on tosiasiallisesti kuusi. YVA-ohjelman luvussa 2.1 mainitaan, että *"hankkeesta vastaavan tekemien esiselvitysten ja verkkoyhtiöiden kanssa käymien neuvottelujen perusteella todennäköisin vaihtoehto tuulivoimahankkeen liittämiseksi valtakunnan verkkoon on uuden voimajohdon rakentaminen tuotantoalueelta itään uudella noin 21–27 km pituisella 110 kV voimajohdolla Kittilän alueverkko Oy:n ehdottamaan liityntäpisteeseen."* YVA-ohjelmasta ei käy ilmi miksi vaihtoehtotarkastelussa on 220 kV voimajohtovaihtoehtoja mukana. Fingrid Oyj katsoo lausunnossaan, että 220 kV voimajohdon liittäminen tuotantoalueen itäpuolella sijaitsevaan Fingridin verkkoon ei ole toteutuskelpoinen ratkaisu. Yhteysviranomainen katsoo, että Fingridin lausunnossa esiintuotu uusi vaihtoehto, 400 kV voimajohto Louepalon suunnitellulle sähköasemalle tulee ottaa suunnitteluun mukaan ainakin silloin, jos muuta toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa ei ole. Koska Kittilän alueverkko Oy ei ole antanut lausuntoa, tulee YVA-selostuksessa esittää myös alueverkon osalta toteuttamiskelpoiset vaihtoehdot, joista on neuvoteltu alueverkkoyhtiön kanssa.

Jääskön paliskunta on tuonut esiin voimajohtovaihtoehdot VEB ja VEC erittäin ongelmallisena. Paliskunnan mukaan voimajohtovaihtoehdot kulkevat paliskunnan parhaiden syyslaitumien ja tärkeiden kesälaitumien yli sekä osittain myös vasoma-alueiden halki.

26.7.2023

Voimajohtovaihtoehtojen tulee olla toteuttamiskelpoiset. Fingridin lausunnon perusteella yhteysviranomaisen katsoo, että 220 kV voimajohtovaihto ei ole toteuttamiskelpoinen. Yhteysviranomaisen edellyttää, että YVA-selostuksessa avataan perusteet voimajohdon vaihtoehtoilta, ovatko jännitteet aina vaihtoehtoja toisilleen ja millä tavalla 110 kV:n ja 220 kV:n jännitteet ovat sidoksissa tuulivoimaloiden lukumäärään.

YVA-ohjelman mukaan vaihtoehtojen vertailumenetelmä on ns. erittelevä menetelmä. Yhteysviranomaisen pitää menetelmää hyvänä.

Ympäristövaikutusten vertailusta laaditaan yhteenveto sekä sanallisena että taulukkomuodossa. Yhteysviranomaisen katsoo, selkeä vaihtoehtoasetelma helpottaa vaihtoehtojen vertailua.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

YVA-ohjelmassa on kuvattu yleisellä tasolla hankkeen liittymistä muihin hankkeisiin ja esitetty karttakuvalla (kuva 27-1) "tuulivoimakaaava-varauksessa" olevia hankkeita ja Lapin tuulivoimaselvityksessä tunnistettuja 2022 potentiaalisia tuulivoima-alueita. Selkeyden vuoksi YVA-selostukseen olisi hyvä avata mitä "tuulivoima-kaavavarauksella" tarkoitetaan. YVA-ohjelman mukaan voimajohtohankkeita, muita hankkeita tai suunnitelmia ei ole hankealueen läheisyydessä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-ohjelman kuvassa 27-1 näkyvät potentiaaliset tuulivoima-alueet eivät vastaa Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 loppuraportissa osoitettuja potentiaalisia tuulivoima-alueita. Hirvasjärven aluetta ei ole osoitettu potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi ja muut kuvassa osoitetut potentiaaliset alueet ovat virheellisiä. Yhteysviranomaisen katsoo, että karttakuva tulee tarkistaa YVA-selostukseen.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Kaavoitus

Yhteysviranomaisen katsoo, että Hirvasjärven tuulivoimahanke on seudullisesti merkittävä ja sillä on ylikunnallisia vaikutuksia. Tunturi-Lapin maakuntakaavassa ei ole

26.7.2023

ratkaistu tuulivoiman sijoittumista maakuntakaava-alueelle. Yhteysviranomaisen katsoo, ettei maakuntakaavan muuttamiselle ole tarvetta, vaan kunta voi yleiskaavoitusmenettelyssä ratkaista tuulivoimahankkeen sijoittamisen edellytykset. Lapin liitto on lausunnossaan todennut yllä olevan ja tuonut lisäksi esille, että tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavojen ratkaisuihin tulee arvioida.

Seudullisesti merkittävän hankkeen yleiskaavoitus ilman maakuntakaavaratkaisua edellyttää seudullisen selvityksen laatimista.

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavan laatimista (MRL 77 a §). Kolarin kunta vastaa Hirvasjärven alueen tuulivoimayleiskaavoituksesta. Hankkeesta vastaavan tekemä kaavoitusaloite on hyväksytty kunnanhallituksessa 29.11.2022.

Arviointiohjelman mukaan YVA- ja kaavoitusmenettelyt käsitellään erillisinä, mutta yhteensovitetaan aikataulullisesti mahdollisuuksien mukaan. Tämä aikataulullinen yhteensovittaminen ei tarkoita YVA-lain 22 §:n mukaista kuulemisten yhteensovittamista. YVA-selostuksesta ja kaavan valmisteluaineistosta on tarkoitus järjestää yhteinen yleisötilaisuus. Kaavaehdotus valmistuu sen jälkeen, kun yhteysviranomaisen on antanut perustellun päätelmän YVA-selostuksesta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-ohjelmassa on kuvattu hankealueen maakuntakaavoitustilanne ja tunnistettu niiden merkinnät ja määräykset. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että maakuntakaavoissa ei anneta "yleisiä" määräyksiä, vaan koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä.

YVA-ohjelmassa mainitaan, että tuotantoalueella tai sen läheisyydessä ei ole yleiskaavoja. Tuotantoalueen lounaispuolella Pasmajärven rannassa 2–4 kilometrin etäisyydellä on ranta-asemakaavoja. Koska voimajohdot ovat keskeinen osa hanketta, kaavoitustilannetta koskevaa osiota tulee täydentää YVA-selostuksessa voimajohtojenkin osalta.

Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi

YVA-ohjelman mukaan Hirvasjärven hankealueen lähellä sijaitseviin Natura-alueisiin hankkeesta mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset arvioidaan YVA-selostuksessa.

26.7.2023

Luonnonsuojelulain 65.4 §:n mukaan, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, Natura-arviointi tehdään tapauksen mukaan YVA-menettelyn yhteydessä. YVA-ohjelman mukaan hankkeesta vastaava on ilmoittanut tekevänsä Natura-arvioinnit YVA-menettelyn yhteydessä. Yhteysviranomaisen on tällöin sisällytettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja luonnonsuojelualueen haltijan lausunnot perusteltuun päätelmään.

Hankealueen etäisyys lintudirektiivin perusteella Natura-verkostoon kuuluviiin suojelualueisiin (SPA-alueet) on vähintään 21 km. Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn näkemykseen, ettei hankkeesta aiheudu suoria linnuston elinympäristöjä heikentäviä vaikutuksia näillä Natura-alueilla.

Yhteysviranomaisen toteaa, että tuotantoalue ulottuu noin 200 metrin matkalla Tornion- ja Muonionjoen vesistön Natura 2000 -alueelle (FI1301912) Koivuvaaranojan latvoille. Tuotantoaluetta lähin muu Natura 2000 -alue (Juustovuoman Natura 2000 -alue, FI1300705) sijaitsee noin 800 metrin etäisyydellä tuotantoalueen rajasta. Lisäksi voimajohtoreittien vaihtoehdot ylittävät Ounasjoen, jonka uoma on Ounasjoen Natura 2000 -aluetta (FI1301318). Edellä mainitut Natura-alueet ovat luontodirektiivin mukaisia erityisen suojelutoiminnan alueita (SAC). Yhteysviranomaisen katsoo, että Natura-arvioinnin tarve tulee arvioida perustellusti kaikkien kolmen Natura-alueen osalta YVA-selostuksessa, ja mikäli merkittäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteisiin ei voida poissulkea, tulee hankkeelle laatia Natura-arviointi.

Natura-arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja tarkat laji- ja luontotyyppitiedot. Ilman ajantasaisiin tietoihin perustuvaa arviointia ei voida pitää asianmukaisena. Arvioinnissa on otettava huomioon sekä tuotantoalueen, että voimajohdon rakentamisen vaikutukset sekä mahdolliset lieventävät toimenpiteet, joilla vaikutuksia voitaisiin vähentää. Laaditun arvioinnin perusteella on varmistuttava, aiheutuuko suojelun perusteena oleville luonnonarvoille merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

26.7.2023

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu

Hankkeesta järjestettiin poronhoitolain 53 §:n kaltainen neuvottelu 18.4.2023.

Neuvotteluun osallistuivat Kolarin paliskunta, Alakylän paliskunta, Jääskön paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Metsähallitus, Lapin ELY-keskus, Kolarin kunta, Energiequelle Oy ja Sitowise Oy.

Yhteysviranomainen toteaa, että Hirvasjärven tuulivoimahanke sijaitsee osittain valtion maalla. Poronhoitolain 53 § velvoittaa neuvotteluihin paliskuntien kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. YVA-ohjelmassa on esitetty, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi laaditaan poronhoitoselvitys. Selvityksen aineistoina käytetään mm. neuvotteluissa saatuja tietoja. Neuvotteluita järjestetään tarvittaessa useampiakin ja vuoropuhelua pidetään yllä koko hankkeen ajan.

Yhteysviranomainen painottaa, että yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa sekä hankkeen hyväksyttävyyden kannalta. Poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluja tulee järjestää niin monta kuin katsotaan tarpeelliseksi. Yhteysviranomainen suosittelee, että hankkeesta vastaava neuvottelee paliskuntien kanssa maanomistuksesta riippuen joko virallisesti tai epävirallisesti.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on sijoitettu YVA-ohjelmassa kappaleeseen 7.1 Suunnittelutilanne. Yhteysviranomainen huomauttaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät ole suunnittelua, vaan tavoitteita. Yhteysviranomainen katsoo, että asian käsittelypaikkaa on syytä tarkistaa selkeyden vuoksi.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tunnistettu hanketta koskeviksi tavoitteiksi: terveellinen ja turvallinen ympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Terveellinen ja turvallinen ympäristö -tavoitteen osalta on tunnistettu oikein melusta aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäiseminen sekä maanpuolustuksen

26.7.2023

tarpeet. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä toteutuu hankkeessa lähinnä jättämällä riittävät suojaetäisyydet asutukseen ja luonnonsuojelualueisiin sekä ottamalla huomioon puolustusvoimien järjestelmien toimintakyky. Sään ääri-ilmiöiden tai tulvariskien hallintaan hankkeella sen sijaan ei liene paljoa yhtymäkohtia, joten kyseisten tavoitteiden osalta on hyvä pohtia niiden tarpeellisuutta.

YVA-ohjelman mukaan hankkeesta vastaava on saanut 1.3.2022 Puolustusvoimilta lausunnon, jonka mukaan Puolustusvoimat ei vastusta hanketta. YVA-ohjelmassa ei mainita monellako tuulivoimalalla ja millä kokonaiskorkeudella lausunto on annettu. Yhteysviranomaisen katsoo, että mikäli voimaloiden määrä on tuolloin ollut pienempi kuin tulevassa YVA-selostuksessa, Puolustusvoimilta tulee saada uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat -tavoitteen edistäminen on hankkeen kannalta ensiarvoista. Tavoite sisältää valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen, virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä huolehtimisen, luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen, maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien alueiden säilymisen. Hankkeessa tulee varmistaa, että tuulivoimaloiden ja voimajohdon rakentaminen sekä alueiden käyttäminen edistävät näitä tavoitteita.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista hankkeessa toteutuu parhaiten uusiutumiskykyinen energiahuolto. Suomen ilmasto- ja energiapolitiikan mukaisesti uusiutuvan energian osuutta nostetaan, minkä vuoksi varaudutaan muun muassa tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tuulivoimatuotannon lisääminen edellyttää tuulivoimarakentamisen sovittamista ympäröivään maankäyttöön ja haitallisten vaikutusten asianmukaista huomioon ottamista. YVA-ohjelmassa tunnistetussa uusiutumiskykyinen energiahuolto -tavoitteesta tulisi poistaa tavoite valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjauksien ja niiden toteuttamismahdollisuuksien turvaamisesta, koska sillä ei ole merkitystä tuulivoimahankkeeseen.

26.7.2023

Yhteysviranomainen katsoo, että hanke ei ole valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen, lukuunottamatta tietoa hankkeen vaikutuksista maanpuolustuksen tarpeisiin hankkeen suunnittelun tässä vaiheessa. YVA-selostukseen on avattava, miten hanke vaihtoehtoineen edistää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä niihin rinnastettavat päätökset on melko kattavasti tunnistettu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää täydennetyt ja korjatut tiedot suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä.

Voimajohtojen osalta YVA-ohjelmassa on tunnistettu kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaiset voimajohtoreitin käyttöoikeuden hankinnan mahdollistavat lunastus- ja tutkimusluvut sekä niiden lupaviranomaiset. Yhteysviranomainen kuitenkin tarkentaa, että valtioneuvoston sijaan voimajohtoalueen lunastuslupaa koskevan hakemuksen voi hyväksyä Maanmittauslaitos silloin, kun voimansiirtolinjaa koskevan lunastusluvan antamista ei vastusteta tai kysymys on yleisen ja yksityisen edun kannalta vähemmän tärkeästä lunastuksesta. Jos oikeutta voimajohtoon sijoittamiseen ei perusteta lunastuslain mukaisessa lunastusmenettelyssä ja voimajohto rakennetaan muualle kuin kaavassa tätä varten varatulle alueelle, tulee voimajohtoon reitille saada sähkömarkkinalain (588/2013) 17 §:n mukaan kunnan suostumus.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu oikein tieliikennelain (729/2018) mukaisen erikoiskuljetusluvan tarve sekä mahdollisesti tarvittava liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukainen liittymälupa sekä lupa kaapeleiden ja johtojen sijoittamiseen tiealueelle. Yhteysviranomainen toteaa, että mikäli yleiselle tielle tuleviin yksityistieliittymiin vaaditaan muutoksia, tulee tähän hakea liittymäluvan muutosta Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Edellä mainittujen lupien lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee myös mahdollisesti tarvittavat työluvut tiealueella työskentelyyn, joita ei ole esitetty lupatarkastelussa. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston Sähkö- ja telejohtot ja maantiet -ohjeen

26.7.2023

(Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi myös Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Tuulivoimalakuljetukset tulisi ensisijaisesti suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen takia merkittävästi, tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankkeen toteuttaminen mahdollisesti edellyttää ympäristölupaa. Yhteysviranomainen toteaa, että esitetty tavoite tuulivoimahankkeen suunnitellusta lähtökohtaisesti siten, ettei hanke tarvitse ympäristölupaa, on hyvä lähtökohta hankkeen suunnittelulle. Tällöin hanke olisi sellainen, etteivät hankkeesta aiheutuvat päästöt aiheuta häiriötä alueen asukkaille. YVA-ohjelman mukaan Hirvasjärven tuulivoimahankkeen osalta ympäristölupaviranomaisena toimii tarvittaessa joko Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Yhteysviranomainen tarkentaa, että Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen hoitaa Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä 1.6.2014 voimaan tulleen yhteistoimintasopimuksen perusteella.

Yhteysviranomainen katsoo, että vesilain mukaisen luvan tarvetta käsittelevää kappaletta on tarkennettava niin, että vesitalouslupa ja eräiden vesiluontotyyppien suojelusta poikkeaminen käsitellään erikseen. Myös taulukkoon 4-2 tulee lisätä tieto vesilain mukaisesta poikkeamismenettelystä. Vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltujen vesiluontotyyppien luonnontilan vaarantaminen ei edellytä vesitalouslupaa, vaan niiden luonnontilan vaarantamisesta tulee hakea poikkeamista Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta. Yhteysviranomainen muistuttaa, että poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta voidaan edellyttää, vaikka hanke itsessään ei vaatisikaan vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella vesitalouslupaa. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea.

26.7.2023

Suunniteltaessa vesistön ylittävää voimajohtoa tulee huomioida Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) ohje "Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen vesialueella" (TRAFICOM/216486/03.04.01.01/2021).

YVA-ohjelmassa on tunnistettu luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamislupien mahdollinen tarve. Jos ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä ilmenee tarvetta luonnonsuojelulain mukaisista määräyksistä poikkeamiseen, tulee lupamenettelyt kuvata YVA-selostuksessa.

Koska arviointiohjelma on tullut vireille ennen 1.6.2023, lausunnossa sovelletaan luonnonsuojelulain (9/2023) 143 §:n § 1 momentin nojalla luonnonsuojelulakia 1096/1996 ja luonnonsuojeluasetusta 160/1997.

Suunnitellun hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia, jotka hankitaan tuotantoalueelta tai kuljetetaan alueelle muualta. Lupatarkastelussa on tunnistettu, että mikäli tuulivoimahankkeessa tarvittavia maa-aineksia otetaan muualta kuin jo luvan omaavalta maa-aineksenotto paikalta, tarvitaan maa-aineksen ottamiseen asianomaisesta kunnasta haettavan maa-ainelain (555/1981) mukainen lupa. Yhteysviranomainen tarkentaa, että vaikka maa-aineslupan lupaviranomainen on sijaintikunnan ympäristöviranomainen, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen hoitaa Kolarin kunnan maa-ainesten ottoon liittyviä lupa-asioita.

YVA-ohjelman mukaan hyödyntämiskelvottomat maa-ainekset läjitetään tarvittaessa rakennuspaikan läheisyyteen, mahdollisille maa-ainesten ottoalueille tai maankaatopaikalle. Yhteysviranomainen huomauttaa, että maa-aineksia ei saa läjittää maa-ainesten ottoalueille ilman ympäristönsuojeluviranomaisen lupaa ja ylijäämämaan läjittämisestä voi muodostua maankaatopaikka, joka voi vaatia ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämän ympäristöluvan. Ylijäämämaita voidaan käyttää maarakentamisessa ilmoituksella ympäristönsuojeluviranomaiselle. Arviointiohjelman lupataulukossa esitetään, maa-aineslupan myöntää sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Yhteysviranomainen tarkentaa, että Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee Kolarin kunnan maa-ainesten ottoon liittyvät lupa-asiat.

26.7.2023

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

YVA-ohjelman mukaan maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa käytetään peruskartta-aineistoa, kaavoja ja muita maankäytön suunnitelmia sekä ympäristöhallinnon ja Maanmittauslaitoksen paikkatietoaineistoja. Vaikutuksia tutkitaan mm. maankäytön pinta-alojen muutosten kautta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että maankäytön pinta-alojen muutokset tulee ottaa huomioon.

Luvussa 7.2 maankäyttö ja yhdyskuntarakenne on kuvattu vakituisen asutuksen ja loma-asutuksen etäisyydet tuotantoalueeseen, muttei voimajohtovaihtoehtoihin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että nykytilan kuvauksessa etäisyydet tulee kuvata voimajohtovaihtoehtojenkin osalta.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Luonnonvaroiksi on YVA-ohjelmassa tunnistettu aineettomia ja aineellisia luonnonvaroja (uusiutuvat ja uusiutumattomat). Hankkeen aiheuttamat luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvät vaikutukset muodostuvat lähinnä hankealueen metsäalueiden pinta-alojen ja luonteen muutoksista. Maa-ainesten osalta hankkeen vaikutukset arvioidaan mahdollisiin lähialueiden maa-ainesten ottoalueisiin ja maa-ainesten ottoon varattuihin alueisiin. YVA-ohjelmassa on esitetty myös hankealueen läheisyyteen kohdistuvat malminetsintäluvat. Yhteysviranomaisen katsoo, että malminetsintäluvat tulee ottaa huomioon muiden hankkeiden yhteisvaikutuksissa ainakin alustavalla tasolla.

Ilmastovaikutusten arviointi

Yhteysviranomaisen toteaa, että ilmastovaikutusten arviointi koostuu ilmastomuutoksen hillinnästä ja ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeeseen. Hillintään liittyy kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi myös maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet.

26.7.2023

YVA-ohjelman mukaan voimajohtojen alle jää metsäalaa 70–92 ha (110 kV tai 220 kV jännitevaihtoehdosta riippuen), lisäksi puuston kasvua rajoitetaan n. 54 ha alalta. Tuulivoimaloiden alle jää konservatiivisen arvion mukaan 1 ha/tuulivoimala eli noin 27 ha. Lisäksi rakennetaan uusia huoltoteitä VE1 hankevaihtoehdon mukaan 16,6 km ja olemassa olevia tai parannettavia teitä on 19,4 km. Tien leveyden ollessa yleensä noin 6 metriä ja jätettäessä huomiotta ojitus sekä reunavyöhykkeet, uusien teiden myötä metsäalaa menetetään n. 10 ha. Yhteensä Hirvasjärven tuulivoimahankkeen myötä metsäalaa siis menetetään 107–129 ha ja puuston kasvua rajoitetaan noin 54 ha alalta. Koko tuulivoimahankealue ei kuitenkaan ole pelkästään metsämaata, vaan alueella on myös soita. Lähtökohtaisesti hiilinielut ovat suurempia metsissä, kun taas soilla hiilivarastot ovat suurempia.

Yhteysviranomainen katsoo, että muutokset maankäytössä tulevat siis aiheuttamaan merkittävän muutoksen alueen hiilivarastoissa ja -nieluissa. Yhteysviranomainen katsoo, että koska tuulivoimalla on lähtökohtaisesti positiivinen vaikutus ilmastopäästöihin uusiutuvan energiantuotannon lisääntyessä, tulee vaikutuksia maankäyttösektorin hiilitaseeseen kuvata tarkasti ja suunnitella lieventämistoimia.

YVA-ohjelmassa ei arvioida ilmastomuutoksella olevan vaikutuksia hankkeeseen muuten kuin mahdollisten muutosten myötä alueen tuulisuudessa. Ilmastomuutoksen vaikutukset mm. äärimmäisten sääilmiöiden lisääntymisen ja sadannan muutosten myötä kuitenkin aiheuttavat uudenlaisia vaikutuksia monille erityyppisille yhteiskunnan toimijoille. Yhteysviranomainen kannustaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan ilmastomuutoksen vaikutuksia tuulivoimahankkeeseen mahdollisuuksien mukaan.

YVA-ohjelmassa on pääasiassa esitetty hyvin ja kattavasti ilmastovaikutusten arviointi. Yhteysviranomainen haluaa huomauttaa, että YVA-selostuksessa ilmasto- ja ilmanlaatuvaikutukset tulee erottaa omiin lukuihin selostuksen luettavuuden ja selkeyden parantamiseksi. Arviointiselostuksessa ilmastovaikutuksissa on huomioitava Pariisin ilmastopöytäkirjassa luokitellut kasvihuonekaasut. YVA-ohjelmassa ei kerro riittävästi, millä laajuudella kasvihuonekaasupäästöjä arvioidaan. Kasvihuonekaasuja ovat hiilidioksidin lisäksi metaani (CH_4), dityppioksidi (N_2O) sekä F-kaasut, joita ovat fluorihilivedyt (HFC), perfluorihilivedyt (PFC), rikkiheksafluoridi (SF_6) ja typpitrifluoridi

26.7.2023

(NF₃). Käytön aikaisten päästöjen arvioinnissa tulisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää muiden maatuulivoimaloiden elinkaariarviointeja ja ympäristötuoteselosteita, ei merituulivoimaloiden. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Hirvasjärven tuulivoimahanke ei sijaitse merellä. Kuten aiemmin mainittiin, vaikutus maankäyttösektorin hiilitaseeseen tulee arvioida kattavasti. Arviointimenetelmä ja käytetyt parametrit tulee kuvata selkeästi YVA-selostuksessa.

Melu- ja valovaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetyt menetelmät tuulivoimapuiston meluvaikutusten arviointiin ovat asianmukaiset ja riittävät.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä menettelynä, että matalataajuisen melun esiintymistä ja sen vaikutusta arvioidaan erikseen tuulipuiston aiheuttaman kokonaismelun lisäksi. Yhteysviranomaisen mielestä YVA-ohjelmassa olisi voinut esittää täsmällisemmin ne kohteet, joissa matalataajuisen äänen voimakkuutta ja vaikutusta arvioidaan. YVA-ohjelmasta ei käy esille mitä turbiinityyppejä melun mallinnuksessa tullaan käyttämään. YVA-selostuksessa tulee esittää tarkka kuvaus mallinnuksessa käytettävän turbiinin meluemissiosta taajuuskaistoittain.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan valovaikutusten mallinnusmenetelmät ovat asianmukaiset ja riittävät. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että mallinnoissa on mukana teoreettinen maksimitilanne "worst case scenario". YVA-ohjelman mukaan maksimitilanteessa teoreettisessa maksimitilanteessa auringon oletetaan paistavan koko sen ajan, jonka aurinko on horisontin yläpuolella. Lisäksi tuulivoimaloiden oletetaan käyvän koko ajan ja tuulen suunnan seuraavan aurinkoa siten, että varjovälkettä syntyy tarkastelupisteeseen aina maksimaalinen määrä.

Maisema

YVA-ohjelmassa on esitetty maisemavaikutusten arvioinnissa käytettävät lähtötiedot ja menetelmät. Arvioinnissa huomioidaan hankkeen koko elinkaari ja tarkastellaan muutoksia maiseman rakenteeseen ja laatuun ja luonteeseen nykytilaan verrattuna. Yhteysviranomaisen yhtyy Tornionlaakson museon käsitykseen siitä, että

26.7.2023

arviointiohjelmassa esitetty maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa pääosin asianmukaiselta.

Näkemäalueanalyysin ja havainnekuvien laajuudesta/määristä/suunnista ei ole YVA-ohjelmassa esitetty arvioita. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeella voi olla merkittäviä maisemavaikutuksia. Havainnekuvia tulee laatia kattavasti. YVA-selostuksessa tulee ilmoittaa mm. havainnekuissa kameran polttoväli ja etäisyys lähimpiin voimaloihin. Havainnekuvia tulee laatia eri vuodenaikoina ja vuorokauden aikoina sekä eri etäisyyksiltä. Tämän toi esille myös Tornionlaakson museo lausunnossaan. Havainnollistavaa esitystä tulee olla mahdollista tarkastella myös digitaalisina, esimerkiksi pallopanoraamakuvina. Esitykseen tulee olla helppo pääsy.

Useissa mielipiteissä kiinnitettiin huomiota voimajohtovaihtoehtojen maisemavaikutuksiin vesistöjen ylitysten osalta. Yhteysviranomainen kehottaa hankkeesta vastaamaan kiinnittämään erityistä huomiota Ounasjoen ylityksen maisemavaikutuksiin. Yhteysviranomainen huomauttaa, että metsän näkymiä estävä peitteisyys ei ole pysyvä metsätalousalueella. YVA-selostuksessa maisemaan kohdistuvassa vaikutustenarvioinnissa tulee huomioida metsätalouden vaikutus maisemaan koko hankkeen elinkaaren ajalta.

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee selvittää tutkaohjausjärjestelmän käyttöä maisemahaittojen lieventämiskeinona. Tutkaohjausjärjestelmällä on mahdollista minimoida lentoestevalojen päälläoloaika ja valosta aiheutuvaa maisemahaittaa.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset

YVA-ohjelmassa on tuotu esiin hankkeen (tuulivoimalat ja voimajohdot) vaikutuspiirissä olevat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA), maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuurihistorialliset kohteet sekä tunnistettu hankkeen vaikutusmekanismeja edellä mainittuihin kohteisiin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan maisema-, melu- ja välkevaikutusmekanismit rakennettuun kulttuuriympäristöön on tuotu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esiin. Yhteysviranomainen katsoo,

26.7.2023

että hankkeen suunnittelussa on kiinnitettävä myös huomiota keinoihin, joilla haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin kohteisiin voidaan vähentää tai lieventää.

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-ohjelmassa on tunnistettu riittävällä tavalla arkeologisen kulttuuriperinnön nykytila ja mahdollisesti aiheutuvat vaikutusmekanismit.

Maa- ja kallioperä

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueella (sisältäen voimajohdon vaihtoehdot) ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita geologisia muodostumia. Maa- ja kallioperään kohdistuvat merkittävät vaikutukset on myös pääosin tunnistettu. Yhteysviranomainen kuitenkin katsoo, että YVA-selostusta varten on tarpeen kiinnittää huomiota erityisesti rakentamiseen käytettävien maa-ainesten saatavuuteen liittyviin seikkoihin.

YVA-ohjelman mukaan maa-aineksia tarvitaan hankkeen infrastruktuuriin, kuten tieverkoston ja voimaloiden asennuskenttien rakentamiseen. Asennuskenttien rakentamiseen tarvitaan YVA-ohjelmassa esitettyjen tietojen mukaan hyvissä maaperäolosuhteissa kiviaineksia keskimäärin noin 6 000–8 000 irto-m³ voimalaa kohti. Mikäli voimaloita rakennetaan 27, olisi tarvittavien kiviainesten määrä noin 160 000–220 000 irto-m³. Määrä on todennäköisesti suurempikin, sillä tieverkoston rakentamiseen tarvittavasta maa-ainesmäärästä ei ole esitetty arvioita. YVA-ohjelman mukaan rakentamisessa tarvittavat maa-ainekset hankitaan mahdollisuuksien mukaan pääsääntöisesti tuotantoalueen sisäpuolelta, mutta aineksia voidaan joutua tuomaan alueelle myös muualta. Vaikutusten arvioinnissa ei YVA-ohjelman mukaan kuitenkaan ole suoranaisesti tarkoitus ottaa kantaa siihen, mistä maa-ainekset hankealueelle tuodaan, koska hankkeen toteutuessa maarakentamisesta vastaava urakoitsija valitsee sopivat maa-ainesten ottopaikat. Yhteysviranomainen katsoo, että mikäli aineksia on tarkoitus ottaa hankealueen sisäpuolelta, tulee YVA-selostusta varten selvittää, onko hankealueelta ylipäättään saatavissa riittävästi ja ominaisuuksiltaan rakentamiseen sopivia maa-aineksia. Alustavat ottopaikat ja ottamisesta aiheutuvat vaikutukset tulee tunnistaa ja esittää YVA-selostuksessa. Mikäli aineksia taas on tarpeen tuoda hankealueen ulkopuolelta, tulee tässäkin tapauksessa esittää vähintään yleisellä tasolla

26.7.2023

arvio ainesten saatavuudesta, sillä hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia, ja ainesten saatavuuteen taas vaikuttavat muut hankkeet, joiden rakentamistoimenpiteissä tarvitaan paljon maa-aineksia.

YVA-ohjelmassa on esitetty, että sulfaattimaiden esiintyminen hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole todennäköistä johtuen alueen sijainnista suhteessa muinaiseen Litorina-rajaan. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviota voidaan pitää oikeana myös GTK:n kartoitusaineiston perusteella.

Pohjavedet, lähteet ja lähteiköt

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueelle (sisältäen voimajohdon vaihtoehdot) ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita. Yhteysviranomainen myös katsoo, että hankkeesta pohjavesiin aiheutuvat merkittävät vaikutukset on pääasiassa tunnistettu.

Yhteysviranomainen kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hankealueella sijaitsee runsaasti lähteitä ja lähteikköjä (mm. peruskartta, Metsäkeskuksen metsälain mukaiset lähdekohteet -aineisto). YVA-ohjelman mukaan lähteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään olemassa olevien aineistojen lisäksi luontokartoituksen yhteydessä tehtyjä havaintoja. Yhteysviranomainen korostaa maastoinventointien tärkeyttä, sillä peruskartta-aineistot ovat riittämättömiä lähteiden osalta. Lapin alueella on runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Erityistä huomiota maastoinventoinneissa tulee kiinnittää niihin kohtiin, joihin suunnitellaan rakentamistoimenpiteitä, kuten voimalapaikkojen ja tiestön rakentaminen sekä maakaapelointien toteuttaminen. Yhteysviranomainen muistuttaa, että maastoinventoinnit tulee suorittaa myös kaikkien voimajohtoreittivaihtoehtojen osalta.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana ovat hankkeen rakentamistoimenpiteiden kuivatusvaikutukset ja niiden aiheuttamat vaikutukset lähteiden, lähdepurojen ja tihkupintojen vesitalouteen sekä lajistoon.

Yhteysviranomainen kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että suunnitelluista voimalanpaikoista erityisesti voimalapaikat 10, 17 ja 20 sijoittuvat hyvin lähelle tiedossa olevia lähteitä ja lähteikköalueita. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten

26.7.2023

arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Yhteysviranomainen toteaa, että tarkemmassa suunnittelussa lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen suunnitteluun liittyvien ratkaisujen ja lähteisiin jätettävän suojaetäisyyden avulla. Voimajohtojen osalta lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia taas voidaan vähentää huolellisella pylvässijoittelun suunnittelulla.

Vesitalous

YVA-ohjelmassa on tuotu esiin hankkeen ja siihen kuuluvan sähkönsiirtoreitin vaikutuspiirissä olevat vesistöalueet. Yhteysviranomainen toteaa, että tuulivoimalat ja tuotantoalueelle suunnitellut uudet tiet eivät sijaitse vesistöjen läheisyydessä, jolloin vesistöihin kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti vähäisiä. Arviointiohjelmassa vesiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan lähinnä rakentamisvaiheen maansiirtotoista.

Voimajohtoreittien alueelta ei ollut saatavilla tarkempaa karttaa, jolloin reitillä olevien vesistöjen hahmottaminen on hankalaa. Pintavesistä kertovaan lukuun olisi hyvä sisällyttää tarkempi kartta, johon on nimetty ja merkitty tuulivoiman tuotantoalueella ja sähkönsiirtoreiteillä olevat vesistöt.

Voimajohtoreitti ylittää vesistöjä kaikissa vaihtoehdoissa. Liikenne- ja viestintävirasto on laatinut ohjeen "Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen vesialueella". Ohje sisältää ilmajohtojen alikulkukorkeuksien määräytymistä koskevat periaatteet ja prosessit, käsitteiden määritelmät sekä suositukset alikulkukorkeuksista väylillä ja muilla vesialueilla.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vesitalousvaikutuksia voidaan arvioida suunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Mikäli tuotantoalueella sähkönsiirtoon suunniteltujen maakaapelien sijoittamisessa tulee tarvetta vesistön alitukselle, tulee arvioida alittamisen vaikutukset vesistöön.

26.7.2023

Kasvillisuus, luontotyytit ja arvokkaat luontokohteet

Yhteysviranomainen katsoo, että kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset on ohjelmassa otettu hyvin huomioon. Luontotyyppien kartoittamiseen maastossa varattu aika on kohtuullinen. Alueet, joihin tulee hankkeen yhteydessä kohdistumaan ympäristövaikutuksia (mm. voimalapaikkojen, teiden ja maakaapelointien sekä siirtolinjojen pylväiden rakentamisen kohteet ja niiden ympäristöt) tulee kartoittaa maastossa riittävällä laajuudella arvokkaan kasvilajiston ja luontotyyppien osalta. Maastossa kartoitetut alueet on syytä esittää kartoilla YVA-selostuksessa. Kasvillisuuskartoitusten kannalta on myös oleellista huomioida, kuinka kartoituskäynnit ovat lajien kannalta ajallisesti ja alueellisesti kohdennettu.

Erityistä huomioita tulee kiinnittää lähdeluontotyyppisiin ja lettosoihin ja sekä niiden lajistoon (mm. lettorikko). Hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee lukuisia lähteitä ja lähteikköalueita sekä joitakin tunnettuja lettosoihin. Pohjavesivaikutteisia ja lettosoiden luontotyyppisiä ja niiden uhanalaista lajistoa voi esiintyä alueella myös muualla kuin selvien karttamerkintöjen ja lajipisteiden perusteella voi ennakolta arvioida. Eräät arvokkaat lajit, kuten lettorikko ja tietyt kämmekät, ovat havaittavissa vain rajallisen ajan vuodesta. Teiden ja tuulivoimaloiden sekä sähkönsiirtolinjojen rakentamisen vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida paremmin pohjavesien mahdolliset virtausmuutokset ja sen vaikutukset sekä muu rakentamisen kuivattava vaikutus lähteiden ja soiden luontotyyppisiin ja lajistoon. Myös rakentamisen aikaisen ja jälkeisen eroosion sekä humus- ja ravinnevalumien vaikutukset vesiluontotyyppisiin tulee arvioida selvityksessä. Jotta myös voimajohtoreittivaihtoehtojen ympäristövaikutukset voitaisiin arvioida, olisi luontotyyppi- ja lajistotiedot syytä kerätä ja havainnollistaa kartoilla myös niiden osalta riittävällä tarkkuudella. Yhteysviranomainen toteaa, että tarkemmassa suunnittelussa uhanalaiseen lajistoon ja luontotyyppisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen harkitulla sijoittelulla ja tielinjausten suunnittelulla sekä luontokohteisiin jätettävien suojaetäisyyksien avulla. Sähkönsiirron osalta luontokohteisiin ja lajistoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan vähentää huolellisella pylvässiijoittelulla.

26.7.2023

Natura-alueet ja muut luonnonsuojelualueet

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeella ei ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Tornion- ja Muonionjoen tai Juustovuoman Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin, mutta hankkeen mahdolliset vaikutukset kummankin Natura-alueen suojeluperusteena olevaan saukkoon tulee arvioida YVA-selostuksessa ja saukon esiintymisestä alueelta sekä mahdollisista lisääntymis- ja levähtämispaikoista tulee laatia riittävä selvitys.

Voimajohtoreittivaihtoehdot ylittävät Ounasjoen, jonka uoma on Ounasjoen Natura 2000 (SAC) -aluetta (FI1301318). Tornion ja Muonionjoen, Juustovuoman ja Ounasjoen Natura-alueet on sisällytetty Natura-alueverkostoon luontodirektiivin perusteella. Ounasjoen Natura-aluetta ei ole arviointiohjelmassa tunnistettu kohteeksi, johon hankkeen toteuttamisesta voisi kohdistua vaikutuksia. Voimajohtoreittivaihtoehtojen mahdollisten vaikutusten arviointi Ounasjoen Natura-alueen suojeluperusteisiin tulee sisällyttää YVA-selostukseen.

Luonnonsuojelulain 64 a §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää (1259/2014). Luonnonsuojelulain 65 §:n (255/2017) mukainen Natura-arviointi arviointi tulee laatia, kun objektiivisten seikkojen perusteella ei ole poissuljettua, että hanke vaikuttavaa kyseiseen alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että Natura-arvioinnin tarve tulee arvioida perustellusti kaikkien kolmen yllä mainitun luontodirektiivin perusteella Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn Natura-alueen (SAC-alue) osalta YVA-selostuksessa. Mikäli hankkeen merkittäviä vaikutuksia näiden Natura-alueiden suojeluperusteisiin ei voida poissulkea, tulee vaikutuksista tehdä Natura-arviointi. Natura-arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja tarkat laji- ja luontotyyppitiedot. Ilman ajantasaisiin tietoihin perustuvaa arviointia ei voida pitää asianmukaisena. Arvioinnissa on otettava huomioon sekä tuotantoalueen, että voimajohtamisen rakentamisen vaikutukset sekä mahdolliset lieventävät toimenpiteet, joilla vaikutuksia voitaisiin vähentää. Laaditun arvioinnin perusteella on

26.7.2023

varmistuttava, aiheutuuko suojelun perusteena oleville luonnonarvoille merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

Juustovuoman Natura-alueella sijaitsee Juustovuoman soidensuojelualue (SSA120151). Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse muita luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojelulain 23 §:n mukaan rauhoitettuja luonnonmuistomerkkejä tai huomioitavia erityisesti suojeltavien lajien esiintymien rajoja (luonnonsuojelulaki 47 §).

Linnusto

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutusmekanismit linnustoon on lähtökohtaisesti tunnistettu hyvin, mutta maastokartoituksiin käytettävään aikaan tulisi paikoin kiinnittää huomiota. Yleisesti linnustoselvitysten raportoinnissa tulee esittää käytetyt kartoitus- ja laskentamenetelmät, selvitysajankohdat sekä alueet, joille selvitykset ovat kohdentuneet. Hankkeen ympäristövaikutusten ja eri hankkeiden mahdollisten yhteisvaikutusten selvittämiseksi on tärkeää, että on olemassa riittävät tiedot nykytilanteesta, joihin muutosta on mahdollista verrata luotettavasti. Myös voimajohtoreittien linnustovaikutukset tulee arvioida riittävällä tarkkuudella.

Lähtökohtaisesti pesimälinnuston kartoitus vaikuttaa menetelmällisesti asianmukaisesti suunnitellulta. Yhteysviranomaisen pitää kahden havaintokerran kartoitusta hyvänä asiana, mutta kartoituspäivien määrään suhteessa kartoitettavaan pinta-alaan tulee kiinnittää huomiota, jotta kartoituksesta saadaan kattava. Selvityksessä tulee kuvata kartoituksessa käytetyt menetelmät, niiden tarkka ajankohta sekä kesto, jotta kartoitusten riittävyys voidaan arvioida.

Tuotantoalueen läheisyydessä on ollut suuren petolinnun pesintäreviiri. Reviirin nykytila tulee selvittää asianmukaisesti selvitysmenetelmiin perustuen, jotta hankkeen vaikutukset lajiin voidaan selvittää. Tuotantoalueen lisäksi myös voimajohtovaihtoehtojen reitit tulee sisällyttää päiväpetolintu- ja pöllöselvityksiin. Lajeista riippuen elinympäristömallinnuksia tulee käyttää ohjelmassa esitetysti arvioitaessa hankkeen vaikutuksia petolintuihin. Menetelmien osalta päiväpetolintu- ja pöllökartoitukset ovat asianmukaisia, mutta kartoituksiin käytettävän ajan riittävyyteen tulee kiinnittää huomiota.

26.7.2023

Yhteysviranomainen katsoo, että metsäkanalintujen soidinpaikkojen kartoitukseen varattu aika ei ole riittävä kattavan selvityksen laatimiseksi hankkeesta.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että eri metsäkanalinnut elävät erilaisissa elinympäristöissä ja niiden kartoitusmenetelmissä on eroja, mikä kasvattaa kartoitukseen vaadittavan ajan määrää. Myös Luonnonvarakeskus on lausunnossaan tuonut esille, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Yhteysviranomainen katsoo, että kartoituksen tulee myös ajoittaa oikeaan aikaan kevättä kunkin kartoitettavan lintulajin osalta. Raportissa tulee kuvata kartoitusten menetelmäkuvaukset, ajankohdat sekä kartoitetut alueet ja ottaa kartoitusten kattavuus huomioon vaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomainen katsoo, että metsäkanalintuselvitykset ovat osa pesimälinnustoselvityksiä ja siten oleellinen osa arvioitaessa hankkeen vaikutuksia linnustoon.

Seitsemän päivän muutonseuranta keväällä ja kahdeksan päivän seuranta syksyllä on ajallisesti riittämätön, jotta voitaisiin muodostaa luotettava kuva hankealueen kautta tapahtuvasta muutosta. Menetelmällisesti ohjelman muuttolintuselvitykset ovat asianmukaisia, mutta ajankäytön riittävyyttä tulee arvioida uudelleen. Lapin alueella muutto on hajanaisempaa, mikä hankaloittaa muuton seuraamisen kohdentamista ja tulkintaa merkittävistä muuttoreiteistä ja hankkeen vaikutuksista muuttavaan linnustoon. Raportissa tulee esittää tarkkailupisteiden sijoittuminen kartalla, niiden näkemäsektorit ja tarkkailupäivien säätiedot sekä selvitysten kattavuus suhteessa hankealueeseen. Linnustoselvitysten raportoinnissa tulee huomioida mahdollisten sensitiivisten lajien tietojen asianmukainen käsittely.

Muu eläimistö

Yhteysviranomainen katsoo, että muun eläimistön osalta selvitystarpeet on tunnistettu osittain. Hankealue on ainakin seuraavien luontodirektiivin IV-liitteen eläinlajien esiintymisaluetta: euroopanmajava, ilves, karhu, saukko, viitasammakko ja pohjanlepakko. Poronhoitoalueella esiintyvät sudet luetaan liitteen V lajeihin.

Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeille ja liitteen IV (b) kasvilajeille edellytetään direktiivin 12 ja 13 artiklojen mukaisesti tiukkaa suojelua, jonka avulla

26.7.2023

luontodirektiivillä tähdätään kyseisten lajien pitkäaikaiseen säilymiseen EU:n alueella. Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Tiukka suojele edellyttää, että kyseisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat on aina säilytettävä erilaisten hankkeiden ja toimenpiteiden yhteydessä, ellei niiden hävittämiseen tai heikentämiseen ole saatu poikkeamislupaa luontodirektiivin artiklan 16 perusteilla.

Yhteysviranomainen pitää lepakko- ja viitasammakkoselvitystarpeita oikein tunnistettuina ja liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten poissulkemista ohjelmassa asianmukaisesti perusteltuna. YVA-ohjelman mukaan suurpetojen ja muiden nisäkkäiden osalta esiintymistä hankealueella on selvitetty lumijälkilaskennalla ja niitä tullaan havainnoimaan muiden kartoitusten yhteydessä, mutta näiden lajien selvitystarpeita ei ole tunnistettu riittävällä tarkkuudella.

YVA-ohjelmassa on viitasammakko- ja lepakkoselvitys esitetty tehtäväksi pesimälinnustoselvityksen yhteydessä, mutta viitasammakko- ja lepakkokartoitusten menetelmiä ei ole kuvattu arviointiohjelmassa. Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia lepakoihin tulee olemassa oleva tieto koota ilmakuvien, karttojen, lajien levinneisyystietojen, päiväpiilo- ja saalistusalue tietojen sekä muuttoreittitietojen perusteella. Samalla arvioidaan lepakoiden esiintymisen todennäköisyys alueella maastokäynnein, passiividetektorien avulla ja lepakkokartoitusten perusteella. Vertailun pohjana käytetään rakennetuilla tuulivoimala-alueilla tehtyjä rakentamisen jälkeisiä seurantoja, tai jos sellaisia ei ole käytettävissä, tulisi sellainen sisällyttää tehtävään lepakkokartoitukseen. Lepakkoselvitykset tulee toteuttaa Suomen Lepakkotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjeita noudattaen.

Euroopanmajavasta on havaintoja hankealueen lähialueilta ja lajilla on lukuisia pesiä erikokoisten purojen ja pikkujokien varsilla Kolarin kunnan alueella. Euroopanmajavan mahdolliset lisääntymispaikat tulee selvittää hankkeen aikana ja hankkeen vaikutukset lajiin selvittää hyödyntäen Luonnonvarakeskuksen majavalajien kannanseuranta-aineistoa, sopivien elinympäristöjen ennakkoalinnalla ja kohdennetuin maastokartoituksin.

26.7.2023

Saukko on luontodirektiivin IV liitteen lisäksi myös sekä Tornion ja Muonionjoen Natura-alueen, että Juustovuoman Natura-alueen suojeluperustelaji. Siten saukon pesimäpaikkaselvityksen riittävyyteen ja hankkeen vaikutusten arviointiin saukon lisääntymispaikkojen osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Suurpetojen osalta esitetty selvitys on riittämätön. Lumijälkilaskenta ei yksin riitä vaikutusten arviointiin, vaan hankkeen vaikutuksia suurpetoihin arvioitaessa tulee koota olemassa oleva tieto suurpetojen reviireistä hankesuunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä, sekä tehdä tarkastelu suurpetojen hyödyntämien potentiaalisten elinympäristöjen ja pesäpaikaksi kelpaavien alueiden osalta. Tarvittaessa alueelle tulee tehdä tarkentavia selvityksiä.

Suurpetojen, saukon ja euroopanmajavan kohdalla tarkasteluun tulee sisällyttää myös hankkeen vaikutukset ekologiin yhteyksiin (mm. majavan ja saukon osalta liikkuminen virtavedestä toiseen).

Myös näiden eläinten kartoitusten osalta tulee YVA-selostuksessa esittää inventointien kohdentuminen alueella huomioiden kuitenkin sensitiivisten lajien tiedon asianmukainen käsittely.

Poronhoito

YVA-ohjelman mukaan poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi laaditaan poronhoitoselvitys hyödyntäen Paliskuntain yhdistykseltä sekä alueen paliskunnilta saatavaa tietoa alueen poronhoidosta ja poronhoidon rakenteista sekä TOKAT-paikkatietoaineistoa. Hankkeen suunnittelussa ja arvioitaessa hankkeen vaikutuksia poronhoitoon hyödynnetään lisäksi YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen aikana paliskuntien, Paliskuntain yhdistyksen ja viranomaisten kanssa käydyissä neuvotteluissa saatuja tietoja, sekä Paliskuntain yhdistyksen opasta poronhoidon tarkastelusta maankäyttöhankkeissa. Lisäksi hankkeen suunnittelussa huomioidaan Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella -opasta (Akordi 2023). Vaikutusten arviointia havainnollistetaan taulukoin ja sekä karttaesityksin. YVA-selostuksessa tullaan esittämään ehdotus rakentamisen ja hankkeen toiminnan aikaisten poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten lievennyskeinoista.

26.7.2023

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu on järjestetty 18.4.2023. Neuvottelu on käyty oikea-aikaisesti ennen YVA-ohjelman jättämistä. Yhteysviranomaisen korostaa, että neuvotteluita on hyvä käydä riittävän usein eri vaiheissa suunnittelua ja hankkeen mahdollista toteutusta. YVA-ohjelmassa on tunnistettu paliskunnat, joihin vaikutuksia kohdistuu sekä toiminnot ja rakennelmat, joista aiheutuu vaikutuksia. Hankkeesta tullaan laatimaan poronhoitoselvitys. Arviointimenetelmät ovat realistisia. Paliskuntain yhdistyksen lausunto tulee ottaa huomioon tässä yhteydessä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa on arvioitava tuulivoimaloiden, voimajohtovaihtoehtojen ja rakennettavan tieverkon vaikutus poronhoitoon. Tärkeää on kuvata, miten paliskunta käyttää kyseistä aluetta eri vaiheissa poronhoitovuotta ja mikä alueen merkitys on poronhoidolle. Häiriövaikutusalueen laajuutta ja merkittävyyttä tulee analysoida. Vaikutusten tunnistaminen ja vaikutusten merkittävyyden arviointi tulee tehdä yhteistyössä paliskunnan kanssa laadukkaan arvioinnin varmistamiseksi. Haitallisten vaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeen kaikissa vaiheissa, erityisesti rakennusaikana. Poronhoidolle aiheutuvista alueidenkäytön muutoksista tulee tehdä ehdotus seurantajärjestelyistä.

Ihmiseen kohdistuvien vaikutusten arviointi

YVA-ohjelman mukaan ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin yhteydessä selvitetään hankkeen vaikutuksia ihmisten viihtyvyyteen, elinoloihin ja terveyteen. Merkittävimmiksi vaikutuksiksi arvioidaan melu- ja välkevaikutukset sekä ns. sosiaaliset vaikutukset eli ihmisiin ja yhteisöihin kohdistuvat vaikutukset, jotka aiheuttavat muutoksia ihmisten päivittäisessä elämässä ja asuinympäristön viihtyisyydessä. Arvioinnin aineistona käytetään yleisötilaisuuden aineistoa, lausuntoja, mielipiteitä ja muuta palautetta sekä kirjoituksia mediassa. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan noin viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta, mikä tuntuu yhteysviranomaisesta melko suppealta vaikutusalueelta. Vaikutusalueen tulee kattaa kaikki lähikylät. Yhteysviranomaisen kehottaa harkitsemaan asukaskyselyn toteuttamista, jotta paikallisten osallistaminen varmistuisi. Mediakirjoituksia tulee käyttää vain harkiten aineistona.

26.7.2023

Sosiaalisissa vaikutuksissa tulee ottaa huomioon hankealueen erämaisuuden väheneminen ja sen vaikutus myös metsästyskokemukseen. Mahdollisiin muutoksiin on etsittävä ratkaisuja yhteistyössä paikallisten riistanhoito- ja metsästysseurojen kanssa. YVA-ohjelman mukaan alueella toimivat metsästysseurat selvitetään YVA-menettelyn aikana. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutuksia metsästysseurojen toimintaedellytyksiin, kestävään metsästykseseen, riistanhoitoon ja seuratoiminnan jatkumiseen tulee arvioida ja mahdollisesti esittää vaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä.

YVA-ohjelman mukaan hankealueelle ei kohdistu järjestäytynyttä matkailua tai matkailupalveluja. Mielipiteissä on kuitenkin tuotu esille Hirvasjärven alueella tapahtuva matkailutoiminta. Yhteysviranomainen katsoo, että asia tulee selvittää YVA-selostukseen.

YVA-selostuksessa tulee yleispiirteisellä tasolla tunnistaa muutokset sekä hanke- että vaikutusalueen kiinteistöjen käyttöön. Useissa mielipiteissä kiinnitettiin huomio kiinteistöjen arvon alenemiseen hankealueella, erityisesti voimajohtovaihtoehtojen alueella. Selostuksessa tulee tuoda esille, mikäli kiinteistöille aiheutuu merkittäviä taloudellisia vahinkoja hankkeen vuoksi.

Vaikutukset viestintäyhteyksiin

YVA-ohjelmassa on esitetty, että vaikutuksia viestintäyhteyksiin (radiolinkkiyhteydet, TV-signaalit ja mobiiliyhteydet) arvioidaan asianomaisilta viranomaisilta saatujen lausuntojen perusteella sanallisena asiantuntija-arviona. Yhteysviranomainen toteaa, että eri osapuolten tulee tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi tai mahdolliset häiriöt ovat poistettavissa. Lähtökohtaisesti tuulivoimalat tulee sijoittaa alueelle siten, että häiriöitä ei aiheudu. Olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia sekä mastoja ei voida siirtää. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Tuulivoimahankkeesta vastaavan tulee olla yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja

26.7.2023

radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulee aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Hankkeesta vastaavan tulee Digita Oy:n lausunnon mukaisesti varautua esittämään suunnitelma tuulivoimaloiden radio-, tv- ja matkaviestinverkon lähetyksille aiheuttamien mahdollisten häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi viimeistään rakennuslupavaiheessa. Suunnitelmassa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Yhteysviranomainen muistuttaa, että hankkeesta vastaava on vastuussa mahdollisten häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. YVA-selostuksessa tulee tunnistaa häiriöiden aiheuttajat ja esittää lieventämiskeinoja.

Vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan

Yhteysviranomainen viittaa tässä lausunnossa kohtaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Vaikutukset liikenteeseen

Yhteysviranomainen katsoo, että tieliikenteen vaikutusten arviointitarpeet on kuvattu YVA-ohjelmassa hyvin ja kattavasti. Arvioinnissa on syytä käsitellä myös rakennusaikaisen liikenteen mahdolliset melu-, pöly- ja värinävaikutukset koko kuljetusreitin varrelta ja varsinkin lähialueelta. Tärkeää on selvittää tarvittavien erikoiskuljetusten määrä, laatu ja aikataulu.

Rakentamisen ja purkamisen aiheuttaman liikenteen vaikutuksia siltojen ja nykyisen tieverkon kestävyYTEEN sekä toimivuuteen tulee tarkastella. Tärkeää on arvioida laajemman alueen suurten hankkeiden liikenteeseen ja tieverkostoon kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Alempiarvoisten teiden runkorakenne (tie 9361, Lohinivantie) ei välttämättä kestä kaikkina aikoina raskasta liikennettä. Kuljetusten ajoittuminen kelirikkoaikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen tulee arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden lieventämistarpeet.

26.7.2023

Väyläviraston lausunnossa huomautetaan, että maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai parantamistoimille todetaan tarvetta, tai kuljetukset edellyttävät valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa tai liittymien avartamista, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Asian osalta tulee olla yhteydessä Lapin ELY-keskuksen maanteiden hoidon projektipäällikköön.

Liikenteeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee lisätä YVA-selostuksessa kartta, jossa näkyvät arvioidut kuljetusreitit, mitä kautta maa-aines- ja betonikuljetukset on tarkoitus alueelle toimittaa, mikäli niitä joudutaan kuljettamaan hankealueen ulkopuolelta. Suositeltavaa on saada kaikki tarvittava maa-aines mahdollisimman läheltä hankealueen sisältä.

Kun käytettävät kuljetus- ja voimajohtoreitit ja aikataulut tarkentuvat, on syytä tiedustella Lapin ELY-keskuksesta, onko reittien alueelle mahdollisesti suunnitteilla hankkeita ja niiden toteutustilannetta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen johdolla on laadittu Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta -selvitys. Selvitysten tulokset tulee huomioida hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa. Muut liikenteen vaatimat huomioid on käsitelty Väyläviraston 26.6.2023 antamassa lausunnossa (VÄYLÄ/4013/06.00.03/2023).

Vaikutukset yleiseen turvallisuuteen ja arvio ympäristöriskeistä

YVA-ohjelman mukaan hankkeen yleistä turvallisuutta arvioidaan vertaamalla hankkeen teknisiä suunnitelmia ja voimaloiden etäisyyksiä riskialttiisiin kohteisiin ja tarkistamalla, toteutuvatko yleisesti esitetyt turvaetäisyydet tuulivoimahankkeen toteutuksessa. Lisäksi tunnistetaan muut hankkeeseen liittyvät ympäristö- ja turvallisuusriskit ja mahdolliset häiriötapaukset koko hankkeen elinkaaren aikana sekä arvioidaan niiden todennäköisyyttä. Tuulivoimaloiden turvallisuusriskeiksi on yleisellä tasolla tunnistettu tuulivoimaloiden osien irtoaminen, lumen ja jään tippuminen tuulivoimaloista, tulipalot ja voimalan rikkoutuminen, mikä voisi johtaa kemikaalivuotoon tai maastopaloon. Liikenteen, rakennustöiden ja louhinnan ympäristöriskeiksi on tunnistettu käytettävän

26.7.2023

kaluston ja koneiden mahdolliset öljyvuodot koneiden rikkoutuessa tai onnettomuustilanteessa.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusmekanismit on YVA-ohjelmassa tunnistettu, mutta YVA-selostuksessa tulee esittää myös ympäristö- ja turvallisuusriskeihin sekä häiriötapautumiin varautuminen ja vaikutusten lieventäminen. Turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden aiheuttamat mahdolliset häiriöt vaaratiedotteiden saatavuuteen. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-TV-vastaanottoon etenkin sijoituessaan lähetyksaseman ja kiinteistön väliin.

Yhteisvaikutukset

Muiden hankkeiden etenemistä tulee seurata ja YVA-selostuksessa tulee olla selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. YVA-ohjelmasta ei ilmene, miten yhteisvaikutusten tarkastelua aiotaan tehdä. Mikäli merkittäviä yhteisvaikutuksia aiheuttavia hankkeita luvitetaan tai toteutetaan Hirvasjärven hankealueen läheisyyteen, YVA-selostuksessa on kuvattava, millä tavoin yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa on arvioitu.

Vaikutukset toiminnan jälkeen

YVA-ohjelman mukaan tuulivoimaloiden käytöstä poisto tehdään silloisten voimassa olevien viranomaismääräysten mukaisesti. Perustukset ja maakaapelit voidaan purkaa kokonaan tai osittain tai jättää maahan. Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehtoisista käytöstä poistotavoista tulee tehdä vertaileva vaikutusten arviointi. Tuulivoimalatoiminnan jälkeisiin vaikutuksiin tulee liittää purkusuunnitelma ja selvittää eri tahojen vastuut tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maanomistaja, kunta, valtio).

Vaikutusten seuranta

YVA-ohjelmassa on esitetty, että arviointiselostukseen laaditaan yleispiirteinen suunnitelma hankkeen vaikutusten seuraamiseksi. Seuranta keskittyy merkittävien

26.7.2023

ympäristövaikutusten seurantajärjestelyihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että suunnitelma poronhoidon seurantajärjestelyistä tulee tehdä yhteistyössä paliskuntien kanssa. Suunnitelmassa seurantajärjestelyistä tulee esittää myös seurantatietojen raportointimenetelmät ja aikataulut sekä tiedon jakaminen.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Yhteysviranomaisen painottaa, että paikallista osaamista ja kokemusta tulee erityisesti hyödyntää osana osallistavia tiedonhankintamenetelmiä. YVA-ohjelman kuulemisen myötä on tullut esille uusia sidosryhmiä, joita myös tulee kuulla YVA-selostuksen kuulemisessa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että keskustelumahdollisuuksia on annettu myös yleisötilaisuuksien muodossa.

Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys

YVA-ohjelmassa on esitetty hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin osallistuva työryhmä asiantuntijoittain. Työryhmän jäsenistä on esitetty koulutus ja mikä arviointitehtävä tai vastuualue kuuluu kullekin työryhmän jäsenelle. Alihankintana tehtävien selvitysten laatijat on myös esitetty YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen pitää YVA-ohjelman laatijoita pätevinä.

Yhteysviranomaisen lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet hydrogeologi Anne Lindholm (FM, maantiede, maa- ja kallioperä, pohjavedet, lähteet ja lähteiköt), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI, YAMK, vesitalous), tuulivoima-asiantuntija Venla Liljeström (YTK, maantiede, suunnitelmat, luvat ja päätökset), ylitarkastaja Sannamari Pehkonen (FM, biologia, melu, maaperä), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK, ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset) ylitarkastaja Riku Tapio (HTM, rakennettu kulttuuriympäristö), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne) ylitarkastaja Piippa Wäli (FT, kasviekologia, luonnonsuojelu, Natura, eläimistö) ja porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM, maantiede, poronhoito).

26.7.2023

Yhteysviranomaisen johtopäätökset arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä selvitysten yhteensovittamisen muissa laeissa edellytettujen selvitysten kanssa

Yhteysviranomainen katsoo, että Hirvasjärven arviointiohjelman sisältö vastaa YVA-asetuksen 3 §:ssa esitettyjä vaatimuksia. Hankkeen kuvaukseen ja selkeyteen tulee kiinnittää huomiota. Erityisesti voimajohdon vaihtoehtoja ja liityntäpistettä tuotantoalueen ulkopuolella tulee täsmentää. Lisäksi karttojen selkeyteen ja tarkkuuteen tulee kiinnittää YVA-selostuksessa huomiota, kuten myös raportoinnin laatuun.

YVA-selostuksessa tulee esittää vaihtoehtoja voimaloiden määrälle ja sijainnille. Vaihtoehtoja tulee esittää myös voimajohdoille. Yhteysviranomainen katsoo, että 220 kV voimajohtovaihtoehto ei ole toteuttamiskelpoinen. Vaihtoehtotarkastelussa tulee olla mukana vaihtoehtoja, joilla voidaan vähentää haitallisia vaikutuksia muun muassa poronhoitoon, maisemaan ja ihmisten viihtyvyyteen. Lisäksi tulee esittää vaikutukset viestintäyhteyksiin sekä häiriön poistamisen ja estämisen toimenpiteet. Hankkeella ja sen vaihtoehtoilla tulee olla myös Puolustusvoimien hyväksyntä.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen merkittävät vaikutukset tulevat YVA-ohjelman ja siitä saatujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella kohdistumaan maisemaan, poronhoitoon, luontoarvoihin ja ihmisten elinoloihin. Hanke on pinta-alaltaan laaja ja itse tuulivoimalat kookkaita rakennuksia, jotka näkyvät maisemassa kauas. Luontovaikutukset kohdistuvat erityisesti linnustoon ja suureen uhanalaiseen petolintuun sekä alueen erämaaluonteisuuden muutokseen. Tietoa linnustosta tulee täydentää luotettavan kuvan saamiseksi ja laadukkaan vaikutustenarvioinnin toteuttamiseksi.

Maisemavaikutusten arvioimiseksi havainnekuvia tulee laatia kattavasti. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota keinoihin, joilla haitallisia vaikutuksia maisemaan voidaan vähentää tai lieventää. Hankkeessa tulee selvittää tutkaohjausjärjestelmän käyttöä maisemahaittojen lieventämiskeinona.

Neuvotteluja paliskunnan kanssa tulee jatkaa ja poroselvitys tulee tehdä yhteistyössä paliskuntien kanssa. YVA-selostuksessa on arvioitava tuulivoimaloiden, voimajohdon ja rakennettavan tieverkon vaikutus poronhoitoon. YVA-selostuksessa tulee esittää lisäksi

26.7.2023

keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja tuloksia poronhoitolain mukaisista tai kaltaisista neuvotteluista paliskunnan kanssa. Yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa tulee arvioida poronhoitoon.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa yhteysviranomainen kehottaa harkitsemaan asukaskyselyä. Sosiaalisissa vaikutuksissa tulee ottaa huomioon hankealueen erämaisuuden väheneminen ja sen vaikutus paikallisiin asukkaisiin ja mm. metsästyskokemukseen. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen elinkaaren päättymisen kuvaukseen tulee kiinnittää huomiota. Vaihtoehtoisista käytöstä poistotavoista tulee tehdä vertaileva vaikutusten arviointi. Seurantaohjelman kattavuuteen tulee kiinnittää huomiota.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu mahdollinen Natura-arvioinnin tarve. Mikäli Natura-arviointi on tarpeen, aiotaan se tehdä YVA-selostuksen yhteydessä. YVA-menettely etenee rinnakkain kaavoitusmenettelyn kanssa.

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/hirvasjarventuulivoimahankeYVA>

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

26.7.2023

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 2, 8, 16,18 ja 33 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023 2 §

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli Rönkä ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antaneet Mielipiteen esittäneet Kolarin kunta Kittilän kunta Rovaniemen kaupunki Rovaniemen ympäristönsuojeluviranomainen

Tämä asiakirja LAPELY/1355/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1355/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ruokanen Leena 26.07.2023 13:56

Esittelijä Rönkä Olli 26.07.2023 13:33